Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-hээ гарана | № 200 (14311) | 1976 оной августын 26, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛХЭ

…публикын механизаторнууд таряа хуряалгада бэл… дүүргэнтэжэ, зарим ажахынуудhаа түрүүшын ам…үүд тухай мэдээсэлнүүд ерэжэ эхилбэ. Партиин …альна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Бреж… суута механизаторнуудта, үүсхэл гаргаhан …ин таряашадта. таряа зөөхэ жолоошодой бригада… эльгээhэн бэшэгүүд таряашан бүхэнэй сэдьхэлдэ …орні түрүүлээ.

…ы Совет оронoй ажалшад Кубаниин таряашадай 4 … 400 мянган тонно орооhо гүрэндөө худалдаха …үндэр уялга үргэнөөр дэмжэжэ, колхоз, совхоз бү… арга боломжонуудаа тооложо, социалис уялгануу… үшөө дахин хаража, шэнэ тоонуудые нэрлэнэ.

…жэлдэ сагай уларилай хэды муу байбашье, Буряад … тарнашад ургуулhан таряагаа богони саг соо. …үйгөөр суглуулхаар яhала бэлдээ. Энэ асуудалда …алаа хандуулжа, республикын суута механизатор… өөрынгөө нэмэл бэшэг бүхы таряашадта үшөө ню… 8 да зорюулаа hэн. Һүүлэй үдэрнүүдтэ техникээ …жэ дүүргээд, таряа хуряалгада орохоор бэлэн байhа… Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой …затор, КПСС-эй XXV съездын делегат Г. И. …ов, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механи… СССР-эй Верховно Соведэй депутат О. Б. Аю… Загарайн аймагай «Гигант» колхозой тракторист … Шитин, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэ…тэ колхозой механизатор Б. Х. Дармаев, Сэлэнгын …ай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой механизатор … Ачитуева болон бусад манай газетэдэ мэдээсээ hэн.

Таряа хуряалга — харюусалга ехэтэй хүдэлмэри. Ажал… ажалай эмхидхэлhээ, үдэр бүхэнэй нормын дүүр…hээ хамаг дүнгүүд дулдыдаха. Энэ үедэ ямар ажа…лай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийна орга…нууд таряа хуряалгада анхарал хандуулааб, тэн… механизаторнуудай таряа хуряалгадаа оролдосотой… бэлдэhэниинь элеэр харагдана.

…нөө жэлдэ манай республикын таряашад нилээд ехэ …ал хээ. Зарим ажахынуудта муу бэшэ таряан ургуу…даа. Зэдын, Бэшүүрэй, Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй …он бусад аймагуудай ажахынууд хараалhан түсэб, уял…гуудаа дүүргэхэ аргатай.

Һаяхан Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ кол…ой механизаторнууд 1976 ондо ургаса хуряалгаяа эм…игээр үнгэргэжэ, гүрэндэ түсэбhөө гадуур таряа ту…ха гэhэн үүсхэлтэйгээр шэнэ социалис уялга абаа. Тэ…р үндэр уялгануудые абахадаа, Кубаниин болон оро… түрүү область, хизаарнуудай таряашадай үльгэр жэ… ургэлжэлүүлжэ, байгша ондо бүхыдөө 72 мянган …тнерhээ бага бэшэ таряа хуряажа, гүрэндөө 20 мян… центнер орооhо худалдахань. Энэнь түсэбhөө 3 мян… центнерээр ехэ болоно. Ехэнхи таряагаа амларлан ху…ажа, 11 үдэр соо хадаад, хүдэлмэриин 14 үдэр соо … суглуулан сохижо, бүхы орооhото ургамалнуудаа …лмэриин 18 үдэртэ хуряажа дүүргэхээр хараална.

Партиин обкомой бюрогой шиидхэбэреэр hайшаагдаhан …үсхэл юу харуулнаб гэхэдэ, бэшүүрэйхид гансал урга… таряа хараад хирэ хэмжээень тодорхойлоо бэшэ, харин …ы оин байhан техникээ, дүй дүршэлтэй болоhон мэр…жэлтэдэйнгээ, механизаторнуудайнгаа арга боломжые …радаа абаа ха юм. Ажалай үндэр бүтээсын, хүдөө …хын техникые бүрнмүhэн хэрэглэхын түлөө патрио…ческа хүдэлөөн жэлhээ жэлдэ үргэдэжэ, механизатор …хэнэй сэдьхэл хүлгөөдэг.

Мүнөө жэлдэ таряа хуряалгатай нэгэн доро малдаа тэ…эл бэлэдхэхэ, үрэhэ хүрэнгэ хадагалха, нөөсэлхэ, гү…дөө таряа тушааха, газар хахалха гэхэ мэтэ шухала …удалнууд шиидхэгдэхээр болоод байна.

Иимэ эрхэ байдалда ажахынуудай партийна организаци…уд коммунистнуудтаа эрилтэеэ дээшэлүүлхэ, хүн зо… эдэбхи үүсхэлые саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай …лектив бүхэндэ бии байhан дутуу дунданиуудые усад…жа тэдэнэй хүсэ шадалыень социалис уялгануудаа …үргэхэ хэрэгтэ элсүүлхэ зэргэтэй. Социалис мүрысөө …гээр дэлгэрүүлжэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын …хабари болгохо хэрэгтэ үдэр бүриин анхарал хан…улха гээшэ шухала хэрэг.

Республикын колхоз, совхозуудта ургуулhан таряагаа …гэн саг соо хуряаха арга боломжошье, техникэшье бии …нэ. Ажахынуудта элдэб янзын 9.295 трактор, орооhо …яа хуряаха 3.486 комбайн, ашаа шэрэхэ 3.782 маши…, силосэй ургаса хадаха 1.220 комбайн, хоёр мянган… үлүү жатка болон бусад техникэ тоологдоно. Техни… ехэ хүсые ёhотой hайнаар хэрэглэhэнhээ бүхы ам…ламнай дулдыдаха ха юм. Хадагдаха, хуряагдаха та…най талмай бага бэшэ. 600 мянга гаран гектар орооhото …ян, силосэй 90 мянган гектарай ургамалнууд богони …г соо суглуулагдаха ёhотой.

Теэд энэ ехэ ажал хүдэлмэриин тулажа ерээд байхада … дутуу дунданууд бии байhаар. Зарим аймагуудта, …ахынуудта таряа хуряалгада бэлэдхэлые түргэн саг …о дүүргэхэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулиагүй. Үшөө олон …тото комбайн болон жатканууд заhабарилагдаагүй, олон… колхоз, совхозуудта техникэ болон комбайнернууд, …сад механизаторнууд дуталдана.

Эдэ асуудалнуудай онсо шухалые мэдэжэ байгаад. …арим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд hүүлэй үдэрнүүд …олотор техникэ заhабарилгаяа унжагайруулаа. Зэдэдэ. Загаранда, Захааминда, Мухар-Шэбэртэ. Сэлэнгэдэ, Хори… олохон комбайн заhабарилагдаагүй байгаа.

Иланга хүшэр хүндэ байдал Яруунын аймагта то…лдонхой. Аймагай ажахынуудай комбайнуудай орой…о 48 процентнь заhагдаhан гэхэ гү, али 295 комбайн… 145-ниинь hая болотор заhагдаагүй байба. Олон тоото …ханизаторнууд дуталдана. Иимэ дутагдалнууд Сэлэн…гын Хяагтын аймагуудай ажахынуудташье бии. Эдэ ду…тагдалнуудые дары түргэн усадхажа, шухала хэмжээнүү… абаагүй hаа, нилээд хүшэр хүндэ байдалай тохёол…онь хэндэшье мэдээжэ ха юм. Теэд заhабарнhаа гадна, …агдаhан техникээ зүбөөр хэрэглэхэ, машинануудай бү… арга шадалынь дүүрэнээр хэрэглэхэ гээшэ мүнөөдэ…й шухала зорилго.

Таряа хуряалга дээрэ бүхы хүдэлмэрнүүдые хоорон… таhалдууланrүй ябуулха гээшэ тон шухала. Юуб гэ…, нэгэнэйнь таhалдабал, нүгөөдүүлынь hаатаха жэ…й. Унагаагдаhан таряагаа саг соонь сохёогүй hаа, зөө…рн hаатажа. машинанууд зогсохо гэхэ мэтэ.

Хүдөө ажахын халуун хаhын ерэхэдэ промышленна …дприятнинуудай, эмхи зургаануудай, хото городуудай …алшад жэл бүри бултадаа эбтэй эетэйгээр туhаламжа …үүлхэеэ гарадаг заншалтай. Мүнөө жэлдэ ганса Улаан…Үдэ хотоhоо аймагуудай ажахынуудта 3.500 ажалшад …рлань. Гадна олон тоото студентнэр. hурагшанарай …дай ажахын шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадада… …нь хүн бүхэндэ мэдээжэ.

Партиин райкомууд, эхин организацинууд, ажалшадай …тадуудай Соведүүд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, …сомолон, профсоюзай организацинууд коммунистна…ай, бүхы ажалшадай эршэ зоригые, хүсэ шадалые таряа …уряалгада элсүүлхэ байна. Соёл культурын, худалдаа …аанай, ажаhуудалай эрилтэ хангаха, бэеын элүүрые са… …ха зургаанууд - бүхы аргаараа таряашадтай хамта таряа хуряалгын тэмсэлдэ хабаадаха уялгатай.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАҺАН АЖАХЫДА

ОЛОНОЙ ЭРМЭЛЗЭЛЭЙ ОХИН

Орооhо таряан гээшэ ажабайдалаймнай hүр hүлдэ, бүхы баялигаймнай үндэhэ hуури мүн гэжэ таряашазон хэр угhаа хойшо тоолодог байhан. Теэд мүнөөшье таряа ехээр ургуулжа абаад, гүрэндэ элбэгээр худалдаhан ажахы олзо доход hайса оруулна. экономикоёо түргэн бэхижүүлнэ, мүн адууhа малhаашье ашаг шэмэ ехээр абана ха юм.

Жэшээнь. манай колхозые абаад үзэе. Һүүлэй жэлнүүдтэ газар тарялангаа hайнаар эрхилдэг болоод, илангаяа уhалагдадаг газараа зүбөөр ашаглан. таряаландаа наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ hайса оруулдаг болоhоной ашаар муу бэшэ ургаса абана, гүрэндөө таряа горитой худалдана. Тусхайлбал. үнгэрhэн табан жэлэй туршада ажахымнай таряалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 15 центнер таряа абаа hэн. **Тинхэдэ нёдондо эгээл ехэ, бүхыдөө 75 мянган центнер орооhо суглуулжа, гүрэндөө түсэбhөө гадуур таряа ехээр худалдаад, энээнhээ 200 шахуу мянган түхэригэй сэбэр олзо доход оруулаабди.**

Тинмэhээ орооhо таряанай ургаса хуряалга алишье талаараа эгээл харюусалгатай. ажахымнай шиидхэхы удха шанартай ажал гэжэ манай колхозниигууд тоолодог. Юуб гэхэдэ, хээрэ ургажа байhан ургасамнай үшөө таряан бэшэ, харин нэгэшье хоолос үлөөнгүй, монсогоршье орооhо гээнгүй хуряажа абаад байхадаал орооhо таряан манай баялиг гэжэ хэлэхэ эрхэтэй болохобди.

Баян таряата Кубаниин механизаторнуудай нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ бэшэhэн бэшэгтэй hайса танилсаад байхадаа, энээнтэй дашарамдуулан мүнөө гараад байhан ургасын түлөө өөhэдынгөө урдахи ехэ харюусалгые гүйсэд ойлгон, манай колхозойхид дээшэлүүлэгдэhэн уялга абажа, таряа түргэнөөр. гээлтэгүйгөөр хуряахын, гүрэндөө орооhо түсэбhөө гадуур горитой худалдахын түлөө мүрысэел гэжэ республикынгаа бүхы таряашадта . хандаhан байна. Манай таряашад, механизаторнуудай уялга республикын газетэнүүдтэ hая толилогдоо.

Ехэ уялга абажа, иимэ үүсхэл гаргахынгаа урда тээ өөhэдынгөө арга боломжые бүхы талаhаань хаража үзэhэн байгаабди. Энэ жэлдэ хабар, хожом болотор хүйтэн байгаад, зунай эхеэр гандажа. таряанай ургаса нёдондонойхидо үшөөл хүрэхэгүй. Гэбэшье үнгэрhэн хабарай тарилгын урда, мүн үбэлдөөшье таряалан дээрэ хэгдэhэн ехэ хүдэлмэриин ашаар яhала муу бэшэ ургаса гараба. Жэшээлхэдэ, нёдондо намартаа 1.500 гектарта эртын паар hайн шанартайгаар хахалагдаа hэн. Манайда намарай паар ехээр хахалха гээшэ шиидхэхы удха шанартай юм. Юуб гэхэдэ, сэбэр паар горитойгоор хахалха аргагүйбди. Таряанаймнай газар хаанашье хүртэдэггүй. Хабарай бүхы тарилга 6.300 гаран гектарта хэгдэнэ. Орооhото ургамалнуудай 4.830 гектар эзэлдэг. Тэрэнэйнь саана гансахан кукуруза 830 гаран гектарта таригдана.

Үбэлдөө олохон зуун гектар газарта саhан тогтоогдоо. Мүн энэ жэлдэ 500 гектар таряалан түрүүн уhалаад, хахалhан бэеэрээ шэнинсын үрэhэ дээшэлүүлэгдэhэн нормоор таряа hэмди. Хоёрдохёор, hүүлэй хэдэн жэлдэ бидэ орооhото ургамалнуудаа эмагтал нэгэдэхи. хоёрдохи классhаа доошоо бэшэ репродукциин, эрхим шанартай үрэhөөр таринабди. Тиихэдэ хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэри, илангаяа газар хахалалга. элдүүрилгэ, үрэhэ тарилга болон үтэгжүүлгэ оруулалгые шадаал hаа богони болзор соо хэхэ гэжэ оролдообди. Эндэ ажахын ахамад агроном К. Т. Павловай эмхидхэхы ажалай үүргэ ехэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Үшөө нэгэ шухала юумэн гэхэдэ, гаряанай газарта, нэн түрүүн, шэнинсэ тариха полинуудта минеральна үтэгжүүлгэ гол түлэб үрэhэнтэй хамта зурууд зурuудаар хүрhэндэ оруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 200 гектар газарта га бүхэнэй 2 центнер минеральна үтэгжүүлгэ үрэhэнтэй суглань оруулаабди. Мүн үшөө 800 шахуу гектар газарта минеральна үтэгжүүлгэ (гол түлэб фосфорно, аммиагай селитрэ. калийна) тараагаад. газарыень хахалжа таряабди. Тэрэшэлэн бүхы ажалайнь hайн шанартайгаар хэгдэhэн дээрэhээнь олохон полидо **Шанарай тэмдэг олгогдоо.**

Эдэ бүгэдын ашаар лэ байгша оной орёо бэрхэтэй уларилтай эрхэ байдалда таряанай бараг hайн ургаса гараа. **Илангаяа уhалагдаhан, минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаhан таряалангай га бүхэнhөө 20 гаран центнер орооhон абтахаар.** Бидэ сэбэр паараар тон бага дээрэhээ шэнинсэеэ заримыень нэгэ газарта гурбан жэлдэ удаагаар тариха баатай болонобди. Тиигэбэшье үтэгжүүлгэ оруулhанай ашаар тэдэ газарнуудhаа мүнөө гектарай 18—19 центнер таряан лаб хуряагдахаар, ургасань нэгэ жэгдэ үдхэнөөр гаранхай. **Бүхы таряалангай гектар бүриhөө 15 центнерhээ доошо бэшэ ургаса абажа. бүхыдөө 72 мянган центнер таряа суглуулхын түлөө тэмсэхэмнай.**

Мүнөө бүхы таряагаа шадаал hаа богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха гол шухала зорилго болоно. Хэнэйшье мэдэhээр хуряалгын түлэг эхилээд байхада олон, орёо бэрхэ асуудал, хүлеэгдээгүй бэрхэшээлнүүд ушардаг ха юм даа. Илангаяа мүнөө ходо орожо байhан хура бороо горитой hаатал ушаруулжа магад.

Эдэ бүгэдые хараада абан, ургаса хуряалгын бүхы хүдэлмэрине бодомжотой зүбөөр эмхидхэжэ. комбайн, трактор, автомашина бүхэнине бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулнабди.

Хамтадаа 4.800 гектар орооhото таряанай 3 мянган гектар шэнинсыень заатагүй амяарлан хадаха. хуряаха зорилготойбди. Энээнэй ашаар лэ мүнөө жэгдэ бэшээр эдеэшэжэ байhан таряас гээлтэгүйгөөр хуряаха аргатайбди. Колхоз дотор 37 комбайн хүдэлхэ юм. Тэдэндэ шагтагалжа, таряа сабшаха, хадаха 18 жатка бии. Эдэ бүхы техникэ хуу бэлэн болгогдонхой. Мүнөө зарим агрегадуудиаг горох, ешмээн хадажа эхилбэ. Түрүүшын 80 гаран гектар тиимэ таряан сабшагдаа.

Урда жэлнүүдэйхидэл адли энэ жэлдэшье комбайнуудаа бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэхэбди. Жэшээнь, бүлэг бүхэндэ 3 комбайн, жаткатай үшөө 2 комбайн. сохигдоhон орооhыень зөөхэ хоёр автомашина, хэрэгтэй болоо hаань, тэргэтэй үшөө нэгэ трактор үгтэдэг. Жаткатай комбайнуудай түрүүн таряагаа сабшажа дүүргэмсээрнь тэдэндэ подборщигуудые тодхожо, баал суглуулгада табихабди. Нёдондо таряа зөөлгэдэ К-700 түхэлэй трактор ехэ тэргэ шагтагалаад ябахадаа нэгэ доро 8—9 комбайнай бункер хооhолдог hэн. Мүнөөшье жэлдэ энээниие хэрэглэхэбди.

Хуряалгын агрегадуудай hааталгүйгөөр хүдэлхынь тула комбайн, машинануудые тоhо түлишөөр, бүхы хэрэгтэй юумээр таhалгаряагүй хангаха. тэдэндэ техническэ харууhа саг соонь хэхэ шухала. Бидэ тоhо, түлишэ абаад ябаха машинатан, гагнуури хэхэ түхеэрэлгэтэй, заhабарилгын нүүдэл мастерскойтой, шадамар бэрхэ механизаторнуудтай тусхай гурбан агрегат эмхидхээбди.

Иимэ хэмжээ ябуулганууд гол түлэб комбайнуудай ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдана. Энэ жэлдэ олонхи комбайнернууднай ехэ уялгануудые абанхай. **Үнинэй комбайнернууд Владимир Филиппович Утенков, Виктор Игнатьевич Ястребов, Георгий Егорович Авдеев, Иван Евтеевич Иванов болон бусад хүдэлмэриин 14 үдэр соо тус тустаа 7 мянган центнерhээ бага бэшэ таряа сохихо гэhэн уялга абанхай.**

Нёдондошье эдэнэр бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгараа hэн.

Байгша ондо комбайнер бүхэн хажуудаа туhалагшатай ябажа, аргатайл hаань агрегадаа зогсоонгүй хүдэлгэхэ юм. Энэ жэлдэ 15 хүбүүдые СПТУ-да hургаабди.

Бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхөөр хүнүүдые зүбөөр урмашуулха түлөөhэнэй гурим зохёогдонхой. Хэрбээ комбайнер бүхэн үдэр соо 150 центнер таряа сохиходоо центнер бүхэнэй 6 мүнгэ абаха, 200—250 центнер хүрэтэр сохибол, центнерэй 8 мүнгэ, харин 250 центнерhээ дээшэ гаргаа hаань, тэрээнhээ хоёр дахин ехэ түлөөhэ абаха байна.

Илангаяа энэ жэлдэ гүрэндэ 20 мянган центнер таряа худалдаха. тэрэ тоодо арба гаран мянган центнер эрхим шанартай үрэhэнэй таряа худалдаха байhан дээрэhээ сагай уларилай тогтууритай үедэ шэнэ ургасын орооhо саг соонь. түргэнөөр хатааха, сэбэрлэхэ хэрэгтэ анхарал ехэ табихабди. Колхоздомнай таряа сэбэрлэлгын оньhожоруулагдаhан 2 пункт бии. Мүн адагынь 80—90 мянган центнер орооhоной багтаха дээрээ хушалтатай талмай түхеэрэгдэнхэй. Юрэдөөл шэнэ ургасын нэгэшье центнер таряан талада, хура бороодо орожо хэбтэхэгүй.

Ургаса хуряахатаяа хамта комбайнуудай хойноhоо тракторнуудые табижа, таряалангай hолоомо суглуулха, тиигээд намарай паар хахалха байнабди. КУФ түхэлэй агрегадуудые комбайнай хойно шагтагалжа. мүн волокушка. үбhэ hурилхэ түхеэрэлгэнүүдые табижа, тус тустаа 15—20 центнер багтааха ехэ тэргэнүүд дээрэ hолоомо ашаад. фермэ, отарануудта зөөхэбди. Тиимэ 6 тэргэтэйбди. Намарай паар хахалалгада 10 трактор үдэр hүнигүй хүдэлгэгдэхэ юм.

Иигэжэ манай колхозойхид арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй ургасые нэгэшье гээлтэгүйгөөр. богони болзорто хуряахын тула бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлхэ байна.

В. ИВАНОВ.
Бэшүүрэй аймаган Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ШЭМЭТЭЙ ТЭЖЭЭЛ

Кабанскын совхозой гурбадахи отделенидэ Буряадай АССР-эй габьяата механизатор, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто Роман Андреевич Перевозниковой хүтэлбэрилдэг тусхай бригадада найман машина гурбан трактор сенаж даралгада хүдэлнэ. Тус бригада хамта дээрээ 1.700 тонно сенаж бэлдээд байна. Үшөө 1.000 гаран тонно сенаж дарагдаха юм.

Совхоз соо ногооной гурил гатажа гаргадаг АВМ-0,4 түхэлэй гурбан түхеэрэлгэ хүдэлнэ. Колесово тосхондо Поликарп Данилович Вторушинай хүтэлбэрилдэг АВМ-0.4 түхэлэй түхеэрэлгэ үдэр hүнигүй хүдэлнэ. Түрүүшын үдэрhөө 310 тонно эрхим шанартай гурил татагдажа мэшээглэгдэбэ. Эдэнэр сүүдхэ соо 2 тонно гурил гаргана.

Энэ агрегадта механнгууд Николай Окишев Александр Перевозников, трактористнар Николай Корытов, Пётр Суханов 8—10-дахи классай hурагшад Сережа Кузнецов, Сережа Хайрулин, Люда Тараканова гэгшэд халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэнэ.

— П. Д. Вторушин АВМ-0,4 түхэлэй агрегадта табадахи жэлээ хүдэлжэ ябана. Энэ нүхэр аймаг соогоо түрүү hуури эзэлжэ ябана. Бидэ 600 тонно ногооной гурил татажа гаргаха зорилго хүдэлмэришэдэйнгөө урда табяабди. — гэжэ совхозой парткомой секретарь Г. А. Быков хөөрэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Колесово тосхондохи АВМ-0.4 түхэлэй түхеэрэлгэ; агрегадые хүтэлбэрилэгшэ Поликарп Вторушин.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТАРЯА ХУРЯАЛГА ЭХИЛЭЭ

Байгша ондо аймагуудта бүхыдөө 614.941 гектарта орооhото ургамалнууд таригданхай. Статуправлениин суглуулhан тоо мэдээнэй ёhoop, августын 23-да республика дотор хамта 9.787 гектар таряан хадагдаад байгаа гэхэ гү, али бүхы таряанай 2 процентнь сабшагдаба.

Тиихэдэ тэрэнэй 1530 гектарынь хуряагдаад, хамта 11.880 центнер шэнэ ургасын орооhон тоогууд дээрэ буугаа. Гектарай дунда зэргээр 7,8 центнер таряан абтана.

Һаб дээрэ Зэдын аймагта эгээл ехэ, 2923 гектар, Кабанскын аймагта 2056 гектар, Мухар-Шэбэртэ 1728 гектарай таряан хадагдаа, Сэлэнгын, Прибайкалиин, Улаан-Үдын. Баргажанай, Түнхэнэй аймагууд таряагаа hаянайл хадажа эхилбэ. Бэшүүрэй. Загарайн, Хориин, Хурамхаанай, Хяагтын, Хэжэнгын аймагуудта нэгэшье гектар таряан үшөө хадагдаагүй байна.

КОМБАЙНУУД ЗЭЛЭ ТАТАБА

МУХАР-ШЭБЭР. Һаянай Хонхолын таряалан дээгүүр хүлгөөтэй боложо, хушан шара шэниисын поли дээгүүр комбайнууд зэлэ татан харагдадаг болобо.

Эндэхи «Искра» колхозой нэгэдэхи тракторно-таряан ажалай бригадын үнинэй механизаторнууд Александр Крылов, Иван Храмов гэгшэд ажахы догороо түрүүлэн ешмээнэй ургаса сабшахадаа комбайнуудайнгаа оньhон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэжэ туршаа.

Мүнөө тэдэнэр нүхэдөө дахуулан хоёр үдэрэй туршада шэниисэ хадажа эхилэнхэй. Бэрхэ комбайнернууд нүхэд Крылов, Храмов гэгшэд хоюулан үдэр бүри 50—57 гектар таряа хадана гэхэ гү, али эхилhээр лэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ ябана.

В. ШИРДАРМАЕВ.

ШЕФҮҮД ТУҺАЛАМЖАЯА ҮРГЭДХЭНЭ

Хяагтын аймагай колхоз, совхозууд үбhэ бэлэдхэхэ, сенаж дараха, ногооной гурил татаха харюусалгата хүдэлмэрине эршэтэйгээр ябуулжа байна.

Һаяхан аймаг дотор набшаhата тэжээл бэлэдхэлгээр габшагай табан үдэр соносхогдоо hэн. Аймагай промышленна предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд ба алба хаагшад колхоз, совхозуудта эмхитэйгээр ошожо, ехэхэл туhаламжа хүргэбэ. Аймпотребсоюзай конторын хүдэлмэрилэгшэд Хүдэриин совхоздо 80 центнер набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. «Бурводстрой» трестын ПМК-гай коллектив хуhа бургааhанай набша суглуулха даабаряа мүн лэ дүүргэнхэй.

Тэрэшэлэн ниитын эдеэ хоолой конторын хүдэлмэрилэгшэд Хяагтын совхоздо 70 центнерhээ дээшэ набша намаа хухалжа үгөө. Энэ коллектив 100 центнер үбhэ хуряаха зорилготой.

Аймагай ажахынуудта малай тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг дундаа ябажа байна.

С. РИНЧИНОВА.

«САЛЮТ-5» СТАНЦИИН ЭКИПАЖ ГАЗАРТА БУУБА

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

…монавтнууд нүхэд Борис Ва…ович Волынов, Виталий …вич Жолобов «Салют-5» … холоодуулан ниидэгшэ науч… станци дээрэ шэнжэлгэнүүдые … 18 сүүдхын программынгаа …гэhэнэй hүүлээр, 1976 … августын 24-дэ Москвагай са… 21 час 33 минутын үеэр Га…лхэйдээ бусажа ерэбэ. «Со…21» гэжэ транспортна онгосын … аппарат Советскэ Сою… дээрэхи хараалагдаhан … Кокчетав хотоhоо ба… …дуур 200 километртэ буу… …йна Космонавтнуудай бэень … hайн.

… дээрэ хэрдэхээр хараалагдаhан хүдэлмэриин дүүргэгдэhэнэй hүүлээр тэрэнэй экипаж «Союз-21» гэжэ транспортна онгосые тусгаарлаха ба Газар тээшэ шэглүүлэн дабшуулха бэлэдхэл хээ. Научна шэнжэлгэнүүдэй материалнууд буулгын аппарат худар оруулагдаhан байгаа. Энэ онгосо ба станци Москвагай сагаар 18 час 12 минутада тусгаарлагдаад, онгосын хадууха двигателиин түхеэрэлгэнь хүдэлгэгдөө. Двигателиингээ хүдэлхэеэ болимсоор «Союз-21» гэжэ транспортна онгосын таhалганууд хубааран тусгаарлагдаад, буулгын аппарат доошоо дабшаха замда ороhон байна.

Уридhалан хараалагдаhан үндэртэ парашюдай түхеэрэлгэ хүдэлжэ эхилээд, буулгын аппарат намдуугаар Газарта бууба.

Замбуулин соогуур удаан ниидэхэ үедэнь «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станци дээрэhээ Газарай ба Наранай атмосферын бүридэлнүүд тухай олон тоото, үнэтэй шухала научна мэдээнүүд абтаа. Эрдэм ухаанай, арадай ажахын элдэб hалбаринуудай аша туhада хэрэглэхын тула Дэлхэйн бүмбэрсэгэй нюур талые шэнжэлхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа. Советскэ Союзай газар дайдын үргэн ехэ районууд дээрэhээ хэдэ хэдэн фото зурагууд буулгагданхай.

Физическэ элдэб үзэгдэлнүүдэй бүрилдэн тохёолдолгые шэнжэлхэ, хөөрэн дэгдэлгын оршон байдалда технологическа тодорхойлгонуудые хэхэ гээшэ ниидэлгын программын тусгаар хубинь болоо. Замбуулинай онгосонууд ба замбуулинай станцинууд дээрэхи шэнэ түхеэрэлгэнүүд болон приборнуудые шэнжэлэн шалгаха хүдэлмэри ниидэлгын үедэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Замбуулинда удаан саг соо ниидэлгын хүнэй бэе махабадта ямараар нүлөөлдэг байhые үргэлжэ дээрэнь шэнжэлhэн байна.

Ниидэлгын бүхы үе соо «Союз-21» гэжэ замбуулинай онгосотой, «Салют-5» гэжэ замбуулинай станцитай холбоо барисаан Газар дээрэхи командно-хэмжэн тодорхойлхо бүлэг түхеэрэлгэнүүдээр. СССР-эй Науканuудай академиин харьяата «Космонавт Юрий Гагарин», «Академик Сергей Королев», «Бежица», «Невель» гэжэ, Атлантиин океанай оршом соо ябаhан суднануудаар найдамгай hайнаар хангагдаа.

«Салют-5» станци автомадай туhаламжаар залагдан дабшаха оршон байдалда ниидэжэ үргэлжэлhөөр. Станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд hаадгүй hайнаар хүдэлнэ.

XXV КПСС-эй СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

МЯХАЛИГ МАЛ ОЛОШОРУУЛХЫН ТҮЛӨӨ

Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ талаар совет хүнүүдэй хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые КПСС-эй XXV съезд согсолоод, удаадахи табан жэл соо бэелүүлэгдэхэ асари ехэ зорилгонуудые тодорхойлhон байна. Орон дотор мал ажал түргөөр хүгжөөжэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ съездын материалнууд соо ехэ анхарал хандуулагдана.

Манай республикын «Скотопром» трестын совхозуудай коллективүүд КПСС-эй XXV съездын материалнуудтай танилсажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаад, тэрэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула үсэд шангаар ажаллажа байнхай. Нэн түрүүлэн мяхалиг үүлтэрэй малай тоо толгой түргөөр олошоруулжа, хямда сэнтэй мяха ехээр абадаг болохо зорилго табигдана.

Республикадамнай мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилгэ 1967 онhоо тусхай шэглэлтэй болгогдожо эхилhэн юм. Тиихэдэ 14 совхоз тиимэ шэглэлтэй болоhон байгаа. Мүнөө трестын мэдэлдэ 24 совхоз ороно. «Скотопром» трестын эмхидхэгдэhэнhээ хойшо мяханай үүлтэрэй малай тоо толгой ниилээд олошороо. Жэшээлэн хэлэбэл, трестын мэдэлэй совхозуудта 1970 ондо 29.907 толгой эбэртэ бодо мал байhан hаа, 1975 оной эсэстэ 57.215 толгой болоhон байна. Юhэдэхи табан жэлэй эхиндэ 10.151 үнеэн тоологдодог байбал, үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ 17.377 толгой болоhон байха юм.

Республикын аймагуудай байгаалиие ба сагай уларилые хараада абажа, манай трестын совхозуудта гол түлэб казах сагаан толгойто, херефордско, хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдые үсхэбэрилхэ гэжэ шиидхэгдэhэн байгаа. Яруунын аймагай «Комсомольский» совхоз 1973 онhоо казах сагаан толгойто мал үсхэбэрилхэ үүлтэртэ ажахы болгогдоhон юм. Тиимэ үүлтэрэй мал эндэ жэл бүри олошоржо, республикын бусад ажахынуудта худалдагдадаг болоо. 1975 оной бонитировкын дүнгүүдээр энэ совхоздо казах сагаан толгойто 802 үнеэн, дүрбэдэхи үеын 926 гунжан, гурбадахи үеын 867 гунжан бии байгаа. Юhэдэхи табан жэлэй туршада «Комсомольский» совхоз үүлтэртэ 1649 үхэр ондоо ажахынуудта худалдаhан байна.

1973 ондо Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхоздо херефордско үүлтэрэй 172 эмэ буруу, 6 буха Канадаhаа асарагдаhан байгаа. Мүнөө энэ ажахыда 600 гаран толгой иимэ үүлтэрэй үхэр тоологдоно. Тус совхоз саашадаа гол түлэб херефордско үүлтэрэй үхэр үсхэбэрилдэг болохо юм. Энэ талаар совхозой хүдэлмэрилэгшэд hүүлэй жэлнүүдтэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлажа байна. Илангаяа мал шахан таргалуулха талаар hайн амжалта туйлана.

Захааминай аймагай Санагын, Далахайн, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозууд гол түлэб хальмаг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг юм. Санагын совхоздо хальмаг үүлтэрэй малай фермэ бии болгогдонхой. 1975 оной бонитировкын дүнгүүдээр тус ажахыда хальмаг үүлтэрэй 594 үнеэн, дүрбэдэхи үеын 362, гурбадахи үеын 884 гунжан бии байгаа. Саашадаа Санагын совхоз хальмаг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг ажахы болохо юм. Иимэ үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ технологи нарижуулан hайжаруулха асуудалаар октябрь hарада научно-практическа конференци Санагада үнгэргэгдэхөөр түсэблэгдэнэ.

Мяха ехээр үгэдэг мал үсхэбэрилгэ хоёр шатада үнгэрдэг юм. Тиигэхэдээ шата бүхэнэйнь технологи ондо ондоо байдаг. Тугал абажа, тэрэниие найма hаратай болоторынь түлжүүлгэ хадаа түрүүшын шата болоно. Хоёрдохи шатадань 8 hаратай болоhон тугалнууд hайн харууhанда табигдажа шахагдаад, удаань гүрэндэ тушаагдаха зэргэтэй.

Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэдөө, декабрь-март hарануудта тугал абаха эрилтэ табигдана. Ушарынь юуб гэбэл, энэ үедэ абтаhан тугалнууд зунай хүхэ ногооной үедэ эхэеэ хүхэжэ, hайнаар эдеэлхэ, түргэн томо болохо байна бшуу. Намар болохолоор тугалнуудые эхэhээнь илгажа, түлжүүлгэ, шахалгада табиха болоно. Иимэрхүү технологёор мал үсхэбэрилхэдэ, ажахы бүхэндэ олон үнеэ барижа, олон тугал абаха арга олдохо байна. Тиигээ hаа, мяхан ехээр абтаха ёhотой бшуу. Мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилдэг ажахы бүхэн дунда зэргээр 2000—2500 үнеэтэй байха зэргэтэй гэжэ тодорхойлогдонхой.

«Ажахынууд хоорондохи хамжаанай, промышленна нэгэдэлэй үндэhөөр хүдөө ажахын үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ ба томодхохо хэрэгые саашадань хүгжөөхэ тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет hаяшаг абаhан байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие, илангаяа адууhа мал үсхэбэрилгые тусхай шэглэлтэйгээр эрхилхэ асуудалда энэ тогтоол соо ехэ анхарал хандуулагдана. Манай трестын совхозуудай коллективүүд партиин шухала энэ документые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэмжээнүүдые хараалжа байна.

Жэшээлэн хэлэбэл, манай республика дотор мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ шэглэлтэй ажахынууд хоорондын 9 нэгэдэл эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Тиихэдэ промышленна үндэhэ hуури дээрэ эбэртэ бодо мал түлжүүлхэ, шахан таргалуулха нэгэ ажахы бии болгогдохо түсэбтэй. Мяханай мал үсхэбэрилгын технологи саашадань нарижуулан hайжаруулха талаар зохихо хэмжээнүүд абтажа байнхай.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, «Скотопром» трестын ажахынууд нёдондонойхиhоо муу бэшээр ажаллажа гараhан байба. Жэлэй түрүүшын хахадта мяха үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабари амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Жэшээлэн хэлэбэл, Зэдын совхоз мяха абаха хахад жэлэй түсэбые 120 процент дүүргэжэ, гүрэндэ тушааха даабаряа 125 процент дүүргэhэн байна. Захааминай аймагай Санагын, Далахайн совхозууд, мүн Хурамхаанай совхоз энэ жэлэй түрүүшын хахадай хугасаада мяха үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой коллектив энэ зундаа адууhа малай бэлшээриие hайнаар эмхидхэжэ, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммhаа бага бэшээр дээшэлүүлхэ гэhэн социалис уялга абаhан юм. Тэрэниинь КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет hайшаажа, мал адуулагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Үүсхэл гаргаhан ажахын малшад хэлэhэндээ хүрэмөөр хүдэлжэ байна. Энэл аймагай Далахайн, Санагын, Ёнгорбойн, Дүтэлүүрэй совхозуудай, бусад ажахынуудай малшад июнь, июль hарануудта эршэтэй hайнаар хүдэлжэ, үхэрнүүдэй шэгнүүрые ехээр нэмээhэн байха юм.

Гүрэндэ тушаагдадаг үхэр бүхэнэй шэгнүүрые 340—380 килограммда хүргэжэ, худалдагдаhан бүхы малай 60—70 процентыень тарган сэгнэлтэтэйгээр тушааха, шадаал hаа олон тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ зорилго «Скотопром» трестын мэдэлэй совхозуудай үмэнэ табигданхай. Малшан бүхэн энээниие hайнаар ойлгожо, урма зоригтойгоор хүдэлжэ байна.

Р. ЭРЕНПРАЙС,
республикын «Скотопром» трестын мяханай мал үсхэбэрилхэ талаар ахамад зоотехник.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БАРИЛГАНУУД

ТОМО КОМПЛЕКС БАРИГДАНА

Мал ажалые промышленна аргаар эрхилхын, тэрэниие хурдан түргэнөөр хүгжөөхын тула малай томо комплекснууд республика доторнай баригдажа байнхай. Тэдэнэй нэгэн гахайнуудые шахан таргалуулха Мостовско комплекс юм. Прибайкальска аймагта баригдажа байhан гахайн энэ байранууд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха ёhотой томо барилга болоно.

Мал ажалые хүгжөөхэ, ашаг шэмэ абалгые сэхэдхэхэ хэрэгтэ энэ комплексын удха шанар тон ехэ. Эндэ 24 мянган толгой гахай шахан таргалуулагдаха байна. Мяханай ёhотой фабрика гэхээр.

Мостовко тосхонhоо холо бэшэ хирпиисээр баригдаhан томо барилганууд жэрылдэнэ. Энэл даа гахай шахалгын томо комплекс болохо барилганууд. Гахайнуудай байранууд, тэжээл буйлуулгын цехүүд, туhалбариин барилганууд. Мал ажалай энэ комплексын барилга түлэг дундаа. Барилгын элдэб ашаа шэрэhэн томо машинанууд таhалгаряагүй hүндэлнэ, гагнууриин галханууд яларна.

«Бурятцелинстрой» трестын 590-дэхи ПМК-гай хэдэн бригаданууд ба студентнэрэй барилгын отрядууд комплексые бодхожо байнхай.

Бидэнэр студентнэрэй отрядуудай хүдэлмэреэр hонирхобобди. Лесотехническэ техникумэй «Атлант», Ивалгын гидромелиоративна техникумэй «Юность» гэhэн хоёр отрядай байрладаг майхангуудай лагерь Үдэрынь эндэ хоосон жэн. Бултадаа ажалдаа гаранхай. «Атлант» отрядта 71 студентнэр, «Юность» отрядтань 20 хүн юм.

Лесотехникумэй барилгын отрядайхид hара шахуу саг соо хүдэлбэшье, 30 мянга гаран түхэригэй барилгын хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр газар малтаа, байра хушаа, хирпиисээр хана бодхоо. Гидромелиоративна техникумэй Д. Долгоровой ба В. Зверьковой хүтэлбэрилдэг студентнэр хоёр бригада болон хубааржа, комплексын технологическа түхеэрэлгэ хабсаргана.

Залуу коммунист Геннадий Лонкуновой даадаг бетонщигуудай бригада гахайнуудые газаа харууhалха талмай бетоноор хушажа байна, — гэжэ «Атлантын» комиссар Анатолий Федосеев хөөрэнэ. Хүбүүд hайнаар ажаллана. Тэдэнэр 11 мянган түхэригэй барилга хээ. Николай Акуловай даадаг байрануудые хушадаг, Николай Капустинай хүтэлбэрилдэг хана бодхоогшодой бригаданууд тэдэнэрhээ дутуугүй ажаллана. Сергей Лежавын бригада даабаряа мүн лэ үлүүлнэ.

— Комсомолой эршэ зориг гарган ажалладаг хүбүүд, басагад отрядтамнай олон, — гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Тэдэнэр Николай Капустинhаа ажалай ёhотой жэшээ абана. Николай отрядта эрхим hайнаар ажаллаhанай түлөө Куба аяншалха путевкоор шагнагдаhан юм. Манай отряд энэ барилга дээрэ хоёрдохи зунаа ажаллажа байнхай. Байрын хушалта хэгшэд Таня Комарова, Галина Сосновская, Александр Санников, Александр Меньшиков, шулууша дархан Алексей Домбинов эрхим ажалаараа мүн лэ шалгарна.

Студентнэрэй «Атлант» отрядай дневник соо тусхай тэмдэглэл хэгдэдэг. «Июлиин 23-ай хүдэлмэриин үдэр советскэ ба вьетнамска залуушуулай хани нүхэсэлдэ зорюулагдана. Ханойн Пионернүүдэй ордоной барилгын жасада 350 түхэриг оруулагдаба» гэhэн мүрнүүд бидэнэрые hонирхуулhан байна.

Августын 3-най үдэр олоhон 350 түхэриг мүнгэн дэлхэйн түрүүшын космонавтын нэрээр нэрлэгдэhэн Гагарин городой барилгада зорюулагдаа.

«Атлант» отрядай хүбүүд, басагад Загарайн зоной студентнэрэй барилгын отрядуудай түлөөлэгшэдые hаяхан айлшалуулhан байна. Эндэ студентнэрэй барилгын линейнэ отрядуудай слет үнгэргэгдөө.

Энэ отрядай командир Виктор Мантатов студентнэрэй ажал, тэдэнэрэй сүлөө сагаа яагаад үнгэргэдэг тухай слет дээрэ [...] жэ үгөө.

Үнэхөөрөө студентнэ[...] шагай hайнаар [...] хүхюу зугаатайгаар [...] Тэдэнэр дуунай-инс[...] тальна өөрын анса[...] агитбригадатай, лек[...] дэй бүлэгтэй, спортив[...] мандатай юм.

Улаан туг үглөө [...] майхангай лагерь [...] үргэгдэнэ. «Атлантын» [...] дай ажалай үдэр туг [...] hөө эхилдэг заншалта[...]

В. БАГО[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гаха[...] халгын комплекс. «А[...] отрядай барилгашад.

Н. ЕФИМОВЭЙ [...]

КОМБАЙНЕРНУУД УУЛЗАБА

Түнхэнэй таряашад үнгэрэгшэ жэлдэ муу бэшэ орооhо таряа (гектар бүриhөө 13,6 центнер) ургуулжа хуряагаа hэн. Тиигэжэ гүрэндөө орооhо худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлhэн байна.

Мүнөөшье жэл яhала баян ургаса тарялан дээгүүр нэмжынэ. Теэд амбаарта ороогүи орооhон үшөө хоол бэшэ гэлсэдэг ха юм даа. Тиимэhээ ургаса хуряалгын халуун хаhын эхилхэhээ урид «Саян» газетын редакцида аймагай түрүү комбайнернууд «түхэреэн столой» дэргэдэ уулзажа, орооhо таряа яажа гээлтэ хороолтогүйгөөр, түргөөр хуряахаб гэжэ, өөhэдынгөө баян дүй дүршэл, түсэбүүд тухай хөөрэлдэбэ.

Энэ уулзалга дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Моглоев хабаадалсаха зуураа, үнгэрhэн жэлдэ аймагай комбайнернуудай хүдэлмэриин дүнгүүдээр шэнжэлэл хээ. Энэ уулзалгада КПСС-эй райкомой агитаци болон пропагандын таhагые даагша В. Ж. Зандеев, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон редакциин хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер, Буряадай республикын габьяата механизатор М. Ж. Дугаров эгээ түрүүн үгэ абаба.

— Мүнөө комбайнуудынай заhабарилагданхай. Үнгэрhэн жэл би 5200 центнер орооhо сохёо hэм. Дунда зэргээр суудхын 420—440 центнер орооhо хуряадаг байгаабди, — гэжэ хэлэбэ.

— Суудхэдэ хоёр халаанда ажалладаг хадаа нимэ ехэ хэмжээнэй орооhо сохижо абадаг байба гүт? — гэжэ «Сибиряк» колхозой түрүү комбайнер В. М. Федотов асууба.

— Тиигээ даа. Туhалагшамни Леонид Янданов байгаа. Бэрхэ комбайнер юм. Суудхэдэ 4—5 час унтаад, бэе бэеэ hэлгэжэ байгаад ажалладаг байгаабди.

— Мүнөө жэлдэ баhа хамта ажаллаха гүт?

— Үгы. Леонид өөрөө комбайн жолоодохо юм, — гэжэ нүхэр Дугаров харюусаба. — Нёдондо СПТУ-2 hаял дүүргэжэ ерэhэн залуу комбайнер байhан аад, яhала дүршэлтэй болоходоо комбайн абаба ха юм.

Бүлэглэмэл аргаар ажаллахада hайниинь юуб гэхэдэ, тарялан дээрэ комбайнынгаа эбдэрээ hаа, механизаторнууд бэе бэедээ туhалха аргатай байна. Энэ илангаяа залуу комбайнернуудта туhатай юм.

Мүнөө жэл Макар Жамнянович хүдэлмэриин 15—18 үдэрэй туршада 5500 центнер орооhо сохихо гэhэн уялга абанхай.

Таряа хуряалган дээрэ 10 гаран жэл ажаллаhан «Сибиряк» колхозой комбайнер В. М. Федотовой ажал хэрэгүүд яhала мэдээжэ юм. Таряа хадалгын ойртожо байhан тухай Василий Матвеевич хэлэхэ зуураа, комбайнуудые hайнаар заhабарилха хэрэгтэ анхаралаа хандуулба.

— Аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй гэмээр таряа хадалга, хуряалгын үедэ олохон агрегадууд эбдэржэ hаатана, — гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ. Машинануудта запчастьнууд дутана.

— «Восточные Саяны» колхозой полинууд дээрэ ехэ тарян эдеэшэжэ байна, — гэжэ В. О. Андыков хэлэбэ. — Би нёдондо жэл түрүүшынхиеэ комбайн жолоодоо hэм. 2700 центнер орооhо сохёо бэлэйб. Мүнөө жэл 4000 центнер орооhо сохихо уялга абанаб. Комбайнмнай хуу бэлэн, хэлэhэн үгэдөө хүрэхэ бээзэб.

Уулзалга дээрэ мүн лэ Туранай совхозой комбайнер М. З. Ихнеев үгэ абажа, ургаса хуряалга дээрэхи механизаторнуудай үндэр харюусалга тухай хэлэбэ.

— Гансаханшье хоолос поли дээрэ үлөөхэ ёhогүйбди, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Таряагаа hайнаар хуряахын тула бидэ, комбайнернууд, булта харюусаха ёhотойбди.

Саянай совхозой директор В. Д. Серебренников ургаса хуряалгын хаhые амжалтатайгаар үнгэргэхэ талаар hанамжануудаа хэлэбэ. Таряа хуряалгые түргөөр дүүргэхын тула ажахыдамнай 11 звено байгуулагданхай гэжэ тэрэ мэдээсээ бэлэй. Звено бүхэндэнь 3 комбайн ороно. Бүлэг бүхэндэнь орооhо зөөхэ хоёр автомашина, нэгэ тракторна тэргэ үгтэнхэй. Хоёр халаанда хүдэлхын тула дүй дүршэлтэй механизаторнууд шэлэгдэжэ, комбайн бүхэндэ табигдаhан байна.

Тэрэ мүн лэ механизаторнуудые соёлой талаhаа хангаха асуудал дээрэ тогтобо. Түрүү комбайнернууд моральна болон материальнаар урмашуулагдаха юм. Совхоз таряа хуряалгаа хүдэлмэриин 15 үдэрэй туршада дүүргэхээр хараална.

«Түхэреэн столой» [...] болоhон уулзалга [...] нернуудта туhатай [...] үгэбэ.

КПСС-эй райкомо[...] хи секретарь нүхэр [...] Моглоев комбайнер[...] зорилго тухай, бү[...] аргаар таряа хуряах[...] hайн байhан тухай [...]

Бүхы ажахынуудта [...] комбайнер таряа ха[...] гарахань. Мүнөө жэл [...] 340—350 мянган [...] орооhо сохихо ёhото[...]

Уулзалгын эсэстэ [...] түрүү комбайнернууд [...] лэ таряа худалдаха [...] түрүүн абаhан уялга[...] ехээр үлүүлхэ гэhэн [...] гаргаhан Кубаниин т[...] дай hайн hайхан [...] мүн тэдэнэй үүсхэлые [...] шаан, сэдьхэлэйнь [...] лые дэмжэhэн КПСС-эй [...] гай Генеральна се[...] нүхэр Л. И. Брежнев[...] нүүдые hайшаажа, үнэ[...] циалис уялга абаhан Б[...] рэй аймагай Калинин[...] рэмжэтэ колхозой т[...] дай республикынгаа [...] совхозуудай таряан [...] бүхы хүдэлмэри[...] хандаhан уряалые [...] дэмжэжэ, энэ жэлэй [...] hайн шанартайгаар, [...] болзор соо хуряажа аба[...] жэ аймагайнгаа тар[...] ряагшадта хандаба.

Б. ЯБЖАНО[...]
манай ко[...]

ҮНЕЭДЭЙ hУБАЙРАЛГАТАЙ ТЭМСЭХЭ

Ниитынгээ адууhа малай ашаг шэмэ эрид дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө ажахы бүхэнэй малшадай, мэргэжэлтэдэй гол шухала зорилго байhан зандаа. Юуб гэхэдэ, илангаяа үнеэдэй олоороо hубайрбал, тугал үсөөн абтахаhаа гадна, hү hаажа, гүрэндэ тушаахаар хараалагдаhан түсэб дүүргэгдэнгүй үлэхэ байна ха юм. Хоёрдохёор, малай тоо толгой олошоруулха, тарган мяха абаха зорилгошье бэелүүлэгдэхэгүй. Тиимэhээ мүнөө гүүртэ, фермэнүүдэй малшад, hаалишад, техник-урэжүүлэгшэд үнеэдээ hубайруулхагүйн тула саг соонь бухаар гү, али искусственна аргаар урэжүүлжэ, заабол тугал олоор абахын түлөө оролдохо зэргэтэй.

Улаан-Үдын аймагай «Заветы Ильича» совхоз ерэхэ жэлэй эхиндэ бүхыдөө 800 үнеэтэй байхаар түсэб хараалhан юм. Тиин мүнөө гүүртэ, фермэнүүдтэнь 761 үнеэн, гунжан тоологдоно. Энэ жэлэй үнгэрhэн зургаан hарын туршада 700 гаран үнеэнэй оройдоол 298-ниинь тугаллажа, 100 үнеэн бүхэнhөө 37 түл абтаа. Иигээд ерэхэлээрээ олон үнеэдынь саг соогоо урэжүүлэгдээгүй байhан дээрэhээ совхоздо hү hаалиньшье биратай дээшэлнэгүй.

Мүнөө тус ажахын гурбан фермэдэ үнеэ искусственна аргаар урэжүүлхэ пункт бии юм. Гадна hайн үүлтэрэй бухануудшье үгтэнхэй. Теэд ямар ушарhаа үнеэдынь иимэ олоороо саг соогоо тугаллаагүйб гэбэл, нэгэдэхеэр, фермэ бүхэндэ тоо бүридхэгшэнь, мүн техник-урэжүүлэгшэнь үнеэдэй хэзээ тугаллаhаниие, хэдыдэ ороондо орохые hайнаар, зоотехническэ заабариин ёhоор тэмдэглэдэггүй байшоо. Иигэжэ hайн тэмдэглэл хээгүй дээрэhээнь ототой үнеэдынь саг соогоо урэжүүлэгдэнгүй үлэшоо ха юм.

Мүнөө техник-урэжүүлэгшэ Л. Н. Анохиной ажалладаг фермэдэ аяар 95 үнеэн саг соогоо урэжүүлэгдэнгүй орхигдоо. Тиихэдэ нүгөөдэ Л. Д. Базаровай хүдэлмэрилдэг гүүртэдэ 66 үнеэн саг болзортоо урэжүүлэгдэнгүй үнгэрөө. Иигээд ерэхэлээрээ гурбан фермын олон үнеэд тугаллаhанай удаа ототой болоходоо обёорогдонгүй, урэжүүлэгдэншьегүй орхигдошоо гэхэ гү, али гүүртын hаалишадай, техник-урэжүүлэгшын, тоо бүридхэгшын гэмээр hубайрха баатай болоод байна.

Тиихэдэ түрүүшынхиеэ тугаллахаар хараалагдаhан гунжануудые урэжүүлгэ баhал хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тус совхоздо гунжануудай 2 гүүртэ эмхидхэгдэнхэй. Ахалагша үхэршэн Р. Барнаковой харууhалдаг 140 гунжанай оройдоол 30-ниинь урэжүүлэгдээд байна.

Энэ гүүртэдэ hайн үүлтэрэй хоёр буха үгтэнхэй. Теэд эдэ бухануудынь зоотехническэ заабариин ёhоор эдеэлүүлэгдэхэhээ байха нэмэлтэ тэжээлшье эдидэггүй, hүрэг соо hула манагдажа, туража, тэнхээ тамираа алданхай. Иимэ туранхай, хүшэ тамиргүй буханууд hүрэг соо манагдахадаа ототой болоhон гунжануудые яагаад урэжүүлхэ бэлэй.

Нүгөөдэ гүүртын — Л. Бадмаевагай даажа абаhан гунжануудта 4 буха үгтэбэшье, баhал нигэжэ тамир тэнхээгээ алданхай байна.

Богонёор хэлэхэдэ, дурсагдагша ажахыда малай үүлтэр hайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, hүрэгөө олошоруулха хэрэгтэ анхаралаа хандуулдаггүй байна гэжэ тэмдэглэлтэй. Фермэнүүдтэхи техник-урэжүүлэгшэдынь тэнхээ тамираа алдаhан бухануудтаа найдаад лэ үнеэдээ искусственна аргаар урэжүүлхые оролдонгүй гар hула, hанаа амархан hууна. Саашадаа Иимэ дутагдалтай яашье эбсэхын аргагүй. Абаhан уялгаяа, хараалhан түсэбөө бэелүүлхын тула тус совхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд ойрын үдэрнүүдтэ зохихо хэмжээ абаха гээшэ гү?

И. БОЧКАРЕВ,
Республикын гүрэнэй плем нэгэдэлэй ахалагша зоотехник.

БАШКИРАЙ АССР. **Нижневартовск — Куйбышев гэhэн 2.300 километр утатай нефтепроводой трубануудай hүүлшын холболто гагнагдаба. Энэ баяр баясхалантай ушар Уфа хото шадар болоо.**

hүүлшын холболто гагнаха эрхэ олохын түлөө дэлгэрhэн мүрысөөндэ илажа гарагшадhаа бүридхэгдэhэн нэгэдхэгдэмэл бригада энэ холболто гагнаhан байна. Туршалгануудай hүүлээр трансконтинентальна магистраляар «хара алтан» урдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: hүүлшын холболто гагнажа байhан үе.

ТАСС-ай фотохронико.

УhАН ТУХАЙ АСУУДАЛ ШУХАЛА БОЛОНХОЙ

Хойто зүгэй ба Сибириин гол мүрэнүүдэй уhанай зарим хубиие Дунда Ази, Казахстан ба Волго мүрэнэй аса hалаанууд руу шэглүүлэн урадхуулха түрүүшын ээлжээнэй хүдэлмэриин проект зохёохын тула научна шухала шэнжэлгэнүүдые хэхыень КПСС-эй Центральна Комитет ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет «1976—1980 онууд та газартаа мелиораци хэхэ түсэб, шанаржуулагдаhан газар ашаглалгые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай тогтоол соогоо хэдэ хэдэн эмхинүүдые уялгалhан байна.

Жэшээлэн хэлэбэл, нэгэ тонно булад хайлуулхын тула 25 тонно уhан, мүн эды шэнээн хэмэл утаhа нэхэхын тула 6 тонно уhан хэрэглэгдэнэ. Харин хүдөө ажахы уhагүйгөөр оройдоо байжа шадахагүй.

Тиимэhээ арбадахи табан жэлэй туршада Казахстандахи 410 мянган гектар уhалагдадаг газар ашаглалгада оруулагдаха, 25 миллион шахуу гектар бэлшээри уhатай болгогдохоор хараалагдана. Узбекистанда, Туркмениidэ, Таджикистанда, Киргизидэ газар уhалхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Тиин уhанай нөөсые хубаарилгын асуудал манай орон доторхи гол шухала асуудалнуудай нэгэн болонхой.

Энээниие шиидхэхэ хэдэн арга замууд бии, — гэжэ СССР-эй Наукануудай академиин Уhанай асуудал шиидхэхэ институдай директорэй орлогшо Б. В. Воропаев ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. Тэдэнэй нэгэниинь — промышленностьда хэрэглэгдэдэг уhанай гээлтые хорооохо ябадал болоно. Олон предприятинууд hая болотор заабол нуурнууд гү, али гол мүрэнүүд шадар баригдадаг байhан. Тэдэ үйлэдбэринүүд суудхэ сос хэдэн зуугаад тонно сэбэр уhа хэрэглээд, үлэгдэлнүүдыень хаядаг байгаа.

Мүнөө промышленна олохон предприятинууд уhа дахинаа хэрэглэдэг гуримтай болоо. Заримдаа уhа сэбэрлэдэг орёо түхеэрэлгэнүүдэй гол үйлэдбэрилгын 30 процентын сэнтэй болоно. Тиибэшье hаань гүрэмнай тэды ехэ гаргашые даажа абана бшуу. Юундэб гэхэдэ, хүн тухай, тэрэнэй ерээдүйн байдал тухай анхарал оролдолго зорилгонь болоно ха юм.

Тэрэшэлэн үшөө нэгэ арга боломжо бии гэбэл, нютагай бүхы уhые бүри hайнаар ашаглаха хэрэгтэй. Москва шадар Можайска, Истринскэ, Учинска сөөрэмүүд хүнэй гараар тогтоогдоод, Россиин түбэй нютагуудай промышленностьда, хүдөө ажахыда уhаяа үгэнэ. Гэхын дашарамда, сэбэр уhанай асуудал шиидхэхэ гол шухала арга юун болоноб гэхэдэ, уhанай нөөсые абажа харабал, иимэ байна: РСФСР-эй хойто далайнуудта шудхадаг гол мүрэнүүдэй баруун хойто зүгэй нуурнуудай уhаар Волго мүрэниие hабаарнь дүүрэн болгохо гэжэ бодомжологдоно.

Баруун-Хойто мүрэнүүдэй ба Дунайнь уhанай зарим хубиие Днепрэй hаба руу шудхаруулхаар багсаагдана. Гэхэтэй хамта Дунда Азиин ба Казахстанай хэрэглэмжые Обь мүрэнэй уhаар хангахаар хараалагдана. Проектнүүдэй ёhоор, Печороhоо Волго мүрэн хүрэтэрхи каналнуудай утань 1200 километр болохо юм. Эдээгээр секундын туршада мянган кубическа метр уhан гаража болохо байна. Харин Обь—Иртыш—Сырдарья—Амударья мүрэнүүдэй системын каналнууд секунда соо хоёр мянга хахад кубическа метр уhа гаргажа шадаха.

Хоёрдохи бодомжын ёhоор болоходоо, Обь мүрэнэй адагаархи уhые Ураалаар дамжуулан, Печорын аса hалаанууд хүдар, саашадань [...] руу урадхуулхаар [...] дана. Тиигэбэл, канал[...] туhаламжаар Дунда [...] Урда Казахстан, [...] дундуурхи ба адагаархи [...] тагууд, Хойто Кавказ [...] хангагдаха hэн.

Үшөө нэгэ бодо[...] ёhоор, урда зүгэй [...] Волгын мүнөөнэй гол [...] уhаар хангагдаха [...] Каспиин далайда [...] оролго хоробошье, Ха[...] лайhаа ороhон уhаар [...] дэнэ.

Орон доторхи уhан[...] сые шэнээр хубаарилан [...] лаха олон асуудал[...] холбоотой шэнжэлгэнүү[...] дэжэ эхилэнхэй. СС[...] Наукануудай ак[...] уhанда хабаатай асуу[...] дые шэнжэлхэ инсти[...] хүдэлмэри эрхилхэ гол [...] болоно. Тус институ[...] педицинүүд Каспиин [...] шэнжэлжэ байна. В[...] уhан нэмэхэдээ мүрэн[...] та, далайн дабhанай [...] рологическа бүридэл[...] hадай нөөсэдэ ямар[...] лөөлнэб гэhэн шэнжэл[...] нэ.

Харин хойто зүгэй [...] нүүдэй уhан бага бо[...] ямар нүлөө үзүүлхэ[...] асуудалаар үшөө [...] диции хүдэлмэри я[...] байнхай. Эдэ олон ас[...] нуудта харюу үгтэхэд[...] вет орон доторхи уhан[...] хы баялигые ашаг [...] гөөр гаргашалжа, гам[...] ринаар сахин хамгаа[...] га олгохо.

Р. АХМЕТО[...]
Н. ЦАРАПКИ[...]
ТАСС-ай ко[...]

АССР-эй Верховно ведэй Президиумдэ

...боложо үнгэрһэн ...АССР-эй Верхов... Президиумэй за... «Буряадай АССР-...но Соведэй сесси ...тадуудай хэһэн ...л. оруулһан ду...дые дүүргэлтын ...ликын гэгээрэлэй ...тво, «Сельхозтех-...дэл болон транс-...равлени ямар хү-...хэнэб» гэһэн асуу-...ндэбэ. Заседани ...ряадай АССР-эй ...министр С. С. ... республикын ...хника» нэгэдэлэй ... А. М. Басанов, ... транспортна управ-...чальник Н. Е. Ку-...дай АССР-эй Вер-...дэй гэгээрэлэй, ...н спортын талаар ...түрүүлэгшын ор-...К. Щекотов гэгшэд

...АССР-эй гэгээрэ-...ерство, республи-...ьхозтехника» нэгэ-...адай транспортна ...КПСС-эй XXV ...шиидхэбэринүүдые, ...н Верховно Со-...олнуудые, депу-...шүүмжэлэл болон ...удые хэрэг дээ-...үлхэ талаар ни-...лмэри ябуулна гэ-...дай АССР-эй Вер-...едэй Президиум ... Гэгээрэлэй ми-...бүгэдэнинтын һу-...ай Хуули дүүргэ-...адан һуралсалай ...үүжүүлгын хэмжээ ...кэ, һургуулиин ба... эмхи зургаануу-...гуудые бариха ...кэнүүдые абаа. ...кын «Сельхозтех-...дэл. Буряадай ... управлени ажал ... һайжаруулха. ...ануудаа дүүргэхэ ...харалаа схээр та-бидаг болонхой. Автомашинануудаар ашаа шэрэлгэ, хүнүүдые зөөлгэ, колхоз, совхозуудые машина, техникээр хангалга жэл ошохо бүри һайжарна. «Сельхозтехника» нэгэдэл 1975 ондо продукци худалдаха түсэбөө 103,3 процент, транспортна управлени ашаа шэрэхэ түсэбөө 100,4 процент дүүргэһэ.

Гэхэтэй хамта республикын гэгээрэлэй министерствын, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, транспортна управлениин ажал хүдэлмэридэ байгаа дутуу дунданууд тухай депутадуудай сесси дээрэ хэһэн ажаглалтанууд саг болзортоо усадхагданагүй гэжэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэбэ. 1976 ондо баригдажа, ашаглалгада үгтэхэ һургуулинууд удааржа байна. Олохон һургуулинуудта һурагшадай һургуулияа орхихо, хоёр жэл нэгэ класста үлэхэ ушарнууд үзэгдэнэ, багшанар дуталдана. Зэдын, Захааминай, Кабанскын болон бусад аймагуудай зарим һургуулинуудта үхибүүдтэ халуун эдеэн үгтэнэгүй, тэдэнии һургуулидань асарха асуудал шиидхэгдээгүй.

Республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй олонхи организацинууд колхоз, совхозуудта үшөөл һулаар туһална, илангаяа мал ажал дээрэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха талаар ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Тэдэнэй зарим хүтэлбэрилэгшэд депутадуудай хэлэн шүүмжэлэл саг , болзортонь усадханагүй, табиһан асуудалдань удаан саг соо харюу үгэнэгүй.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум хэлсэгдэһэн асуудалаар дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

...ГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

...РГЫ БАРИХА, ...АХА ТҮСЭБ ДҮҮРГЭХЭ

...жильна харгы ба-...аха, болбосон тү-...болгохо талаар һүү-...үүдтэ Мухар-Шэбэ-...та нилээд хүдэлмэ-...дэ гэжэ Буряадай ... Министрнүүдэй Со-...ан гаргаһан тог-... хэлэгдэнэ. Автома-...ргы ута болоо, тэ-...риха, заһаха орга-...дай материально-...баааза бэхижүүл-... бодото хэмжээ-...м.

... аймаг доторхи ... байдалда байна ...агүй. Тэрэнһээ бо-... болон хүнүүдые ... автомашинанууд ... һайнаар, аша үрэ ...р хэрэглэгдэнэгүй. ...й, сельскэ, сомо-...дүүдэй гүйсэдко-...оз, совхоз болон ... организацинуудые ...риха, заһаха хэрэг-... хабаадуулна. Тии-...дэнэр һүүлэй үедэ ...риха, заһаха хэрэг-...дөө хабааданагүй, ... оруулаад лэ үн-... Харгы дээрэ хэг-... жэлэй түрүүшын ... түсэб арайхан гэжэ 66 процент дүүргэгдээ.

«Бурятмежколхозстрой» нэгэдэл харгы барилгын шэнэ управлени аймагта бии болгоо юм. Тэрэнии эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хэмжээ аймагай Соведэй гүйсэдком абаагүй. Тус организацида удаан саг соо хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд дутуу байһаар. 1976 оной түрүүшын хахадай түсэб ДСУ дүүргэжэ шадаагүй.

Аймаг соохи харгыгаа һайн байлгахын тула зохихо хэмжээ аймсоведэй гүйсэдком абанагүй. Харгы бариха асуудал аймагай Соведэй сесси, гүйсэдкомой болон саг үргэлжын комиссинуудай заседани дээрэ үсөөн харагдана.

Харгы бариха, заһаха, болбосон түхэлтэй болгохо талаар аймаг дотор байгаа дутуу дундануудые дары усадхажа, түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэмжээ абахыень аймсоведэй гүйсэдкомые, республикын «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалба.

...МАГАЙ СОВЕДЭЙ СЕССИ

... аймагай Соведэй ... сесси боложо үн-...есси дээрэ аймсове-...дкомой түрүүлэг-...гшо П. Бальчуго-...н «XXV съездын ...ринүүдэй ёһоор ... ажаһуудалай ...мараар хангагданаб, ... һайжаруулха ...га» гэһэн элидхэл ... хэлсэгдэбэ.

...лэй һүүлээр боло-...гэ хэлэлгэдэ Зэдэ ... хүдэлмэришэн, де-...А. В Павлов, «Зареч-...вхозой һаалишан, де-...С. Д. Бадлуева. «Ок-... совхозой һаали-...Т И Галданова. Лени-...рденто Борьсогой сов-...нэй фермые дааг-...Н. Грудинина Гүрэ-...н таһагые даагша, депутат **М. А. Иванова,** ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха аймагай комбинадай директор **Б. Б. Лобаров,** аймагай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин правлениин түрүүлэгшэ депутат **Д. К. Нетудыхатко,** Каландарашвилиин сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Ж. Б. Бадмаев** болон бусад хабаадаба.

Буряадай АССР-эй ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангаха министр **Г. А. Ерёмин** аймагай Соведэй сессиин хүдэлмэридэ хабаадажа үгэ хэлэбэ.

Хэлэгдэһэн асуудалаар аймсоведэй сесси шиидхэбэри абаба.

И. САНЖИЕВ.
Зэдын аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь.

...ЛЖЭЭТЭ НОМЕР

...СС-эй Буряадай обко-...аганда болон агита-...ай орган — «Аги-... блокнодой» ээлжээ-...и номер хэблэлһээ ... уншагшадта эльгээг-...Тэжээл бэлэдхэлгэ — ...й ажал» гэһэн түрүү ... энэ номер нээгдэнэ. ...рүү онол арга, дүр-...гэһэн гаршаг доро ...эй Железнодорожно ... секретарь Л. Бол-... Түнхэнэй аймагай ... нэрэмжэтэ колхозой ... комитедэй секре-... Б. Кырмыгеновэй ...уд блокнодто толи-... «Знание» бүлгэмэй Буряадай организациин правлениин референт А. Ивановой статья мүн лэ тэрэ гаршаг доро үгтэһэн байна.

Гусиноозёрскын ГРЭС-эй барилгашадай мүнөөнэй ажал хэрэг, тэндэхи түрүү хүдэлмэришэд — табан жэлэй баатарнууд тухай «Барилга урагшаа дабшана» гэһэн корреспонденци соо хөөрэгдэнэ. «Аха дүү социалис оронуудта» гэһэн нинтэ гаршаг доро Монголой Арадай-революционно партиин һаяшаг болоһон XVII съезд тухай материал блокнодой хуудаһануудта уншагшадай анхаралда табигдаба.

СЭДЬХЭЛЭЙ УРЯАГААР

Костромской областиин эдиршүүлдэ хандажа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгые Эхэ ороноймнай алишье буланда һонирхон угтаа гэжэ хэблэлэй хуудаһанһаа мэдэгдэнэ. Партиин уряада харюу болгон ороной дунда һургуулинуудые дүүргэһэн хэдэн мянган эдиршүүл хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зэргэдэ жагсаба. Үсэгэлдэр партын саана һуугаад, алгебрын уравнени бодожо, ахамад үетэнэй баатаршалга тухай литературна найруулга бэшэжэ һууһан хүбүүд, басагад мүнөөдэр гартаа ажалай зэмсэг баряад, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха гэжэ шиидэбэ гээшэ.

Манай Буряад ороной олон эдиршүүл мүн лэ түрэл партиингаа уряагаар, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлэн, хүдөө ажахыда хүдэлхэ гэжэ шиидээ. Энээн тухай манай редакцида ерэһэн бэшэгүүд соо хэлэгдэнэ. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Үбэр-Зөөхэйн һургуули дүүргэһэн 32 хүнэй хорининь түрэл ажахыдаа хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлжэ, мүнөө үбһэ хуряалгада, мал ажалда гаранхай. Мүн баһа тиимэ патриодууд аймагай бусадшье һургуулида олон байна.

Мухар-Шэбэрэй Суулгын, Баргажанай аймагай Баян-Голой, Яруунын аймагай **Гүндын дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадай түрэл нютагтаа үлөөд хүдэлжэ эхилһэн тухай бэшэгүүд манай газетэдэ толилогдоо һэн. Тиимэрхүү удхатай бэшэгүүд абтаһаар.**

Мухар-Шэбэрэй аймагай дунда һургуулинуудта хүдөөгэй механизаторнуудые бэлдэхэ хүдэлмэри олон жэлэй туршада ябуулагдана. Хүдөөгэй механизаторай үнэмшэлгэтэй болоһон эдир хүбүүд, басагад дунда һургуули дүүргэһэн аттестат абажа гарахалаараа, колхоздо, совхоздо хүдэлхэ аргатай. Ажахынууд тиимэ эдиршүүлые баяртайгаар угтадаг, туһаламжа үзүүлдэг. Зүгөөр аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагшье, ВЛКСМ-эй райкомшье хүдөө ажахыда **ёһотойл һайн дураараа** хүдэлхэеэ үлэһэн хүбүүд, басагадай тоо мүнөө хүрэтэр элирүүлээдүй байна. Сентябриин 1-дэ элирхэ гэжэ хүлеэһэн янзатай. Дээдэ гү, али тусхай дунда һургуулида орохо гэжэ туршаһан аад, шалгалта барижа шадангүй бусаһан заримашуулые хүдөө нютагта эгээл эхинһээ һайн дураараа хүдэлхэеэ үлэһэн хүбүүд, басагадтай адли тооложо болохогүй гэжэ һанагдана. Сэдьхэлэйнгээ һайхан уряалаар түрэл нютагтаа үлэһэн гү, али яахашье аргынгаа барагдахада, колхоздоо болон совхоздоо бусажа, ажалда ороһон гү — энэмнай хоёр ондоо ойлгосо бшуу даа.

Дээдэ болон тусхай дунда һургуулида орохо дуратай байһан эдиршүүлые бидэ доромжолно бэшэбди. Һураха аргатайл һаа, эрхим мэргэжэлтэ болохом гэжэ хүсөөл һаа, манай орондо хэншье һураха нангин эрхэтэй, һурадагшье, һурахашье байха.

Теэд һургуули дүүргэгшэд бултадаа нютагаа орхижо, ондоо тээшээ ябашадаг бэшэ ха юм даа. Балшар наһанһаа таряашан гү, али малшан болохоёо эрмэлзэһэн эдиршүүлые али болохоор дэмжэхэ хэрэгтэй ха юм.

Мүн баһа колхоз, совхоздо үлэһэн аад, хүдөө ажахын ямар нэгэн мэргэжэл шудалха дуратайшуулай байгаа һаа, тиимэ нүхэдые тусхай һургуулида эльгээбэл зохисотой һэн. Зарим СПТУ-нуудта **машинаар үнеэ һаадаг мастер** гэһэн мэргэжэлдэ һургадаг байна ха юм. Жэшээнь, Хори тосхондо 12-дохи СПТУ бии. Тэндэ хүдөө ажахыда хүдэлхэ электромонтёр, 3-дахи классай шофёр, олон мэргэжэлтэй механизатор, **машинаар үнеэ һаадаг мастер** гэхэ мэтын мэргэжэлнүүдтэ 1 гү, али 1 жэл 5 һарын, хоёр жэлэй туршада һургадаг байна. Тэрэ һургуулида 8—10 класс дүүргэгшэд абтаха. Хүдөө ажахые промышленна үндэһэн дээрэ хүгжөөхэ зорилго бэелүүлгэдэ тон лэ хэрэгтэй мэргэжэлтэдые мүнөөнэй СПТУ-нууд бэлдэнэ ха юм даа.

Хараад үзэел даа. Хяагта хотодо оршодог 9-дэхи СПТУ үргэн профильтой тракторист-машинист, мүн мал ажалай фермын механизатор (үшөө электромонтёрой мэргэжэл абалсаха) гэһэн мэргэжэлтэдые хоёр жэлэй туршада бэлдэхэ байна. Харин 1 жэлэй туршада 3-дахи классай тракторист-машинистнүүдые, зургаан һарын туршада газоэлектрогагнуургшадые бэлдэхэ.

Иимэ училищинуудта, мүн дунда эрдэм олгодог СПТУ болон ГПТУ-нуудта һурагшад гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэ дээрэ һурахаһаа гадна, үшөө стипенди абажа, хамтын байрaар хангагдадаг гэжэ мэдээжэ...

Өөрын һайн мэргэжэлтэдтэй болохо зорилготой байһан ажахынууд дунда һургуули дүүргэгшэдые иимэ училищинуудта эльгээхэ аргатай ааб даа.

Гэхэ зуура эдиршүүлэй дунда, һурагшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулдаг газарта ондоо байдаг. Энэ хэрэгтэ комсомолой организациин үүргэ угаа ехэ байха. Ерээдүйнгөө мэргэжэлые мүнөөдэрэй һурагшад хэр зүбөөр шэлэнэб, ажалда хэр дуратайгаар хүмүүжэнэб — эдэ мэтын асуудалые комсомол, һургуулиин директэй, түрэлхидтэй, партийна болон совет органуудтай хамта шиидхэдэг байха зэргэтэй бэзэ? Илангаяа КПСС-эй XXV съездын табиһан зорилгонуудые эдиршүүлдэ ойлгуулха гээшэ комсомолой уялга болоно бэшэ аал?

Юрэдөө, ерээдүйн мэргэжэл һурагшадта шэлүүлхэ хүдэлмэридэ комсомол эдэбхитэй хабаадаха зэргэтэй.

Мүн баһа имагтал хүдөө ажахыда хүдэр гарнууд хэрэгтэй бэшэ, харин промышленностьдошье шэнэ хүсэн нэмэжэл байха зэргэтэй юм ааб даа. Манай республикын томо-томо заводуудай, комбинадуудай дэргэдэ эдиршүүлдэ техническэ мэргэжэл олгодог өөрын училищинууд бии бшуу. Тодорхойлон хэлэбэл, ЛВРЗ-гэй дэргэдэ дунда эрдэм олгодог 2-дохи ГПТУ, мүн 1—2 жэлэй туршада элдэб мэргэжэлтэдые бэлдэдэг 13-дахи ГПТУ, судна бүтээлгын заводой дэргэдэ 16-дахи ГПТУ гээд тоолобол, ехэ олон болохо. Техническэ мэргэжэл олгодог училищи дүүргэжэ, **хүдэлмэришэнэй** үнэмшэлгэ абажа гараад, үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ эхилһэн эдиршүүл зүб замаа олообди гэжэ омогорходог байха.

Совет хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, коммунизмын шэн габьяата барилгашадай зэргэдэ жагсахыень ВЛКСМ-эй Центральна Комитет арбадахи класс дүүргэгшэдые уряалан хандаа. Үнэхөөрөөшье КПСС-эй XXV съездын түүхэтэ шиидхэбэри бэелүүлхэ хэрэгтэ манай эдиршүүл, хүбүүд, басагаднай сэдьхэлэйнгээ арюухан уряалаар хабаадажа, өөһэдынгөө горитойхон хубитые оруулжа шадаха байһандань этигэхээр лэ!

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдһээ

ХЭНДЭ хандаха гээшэб?

Городой ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг предприятинуудай коллективүүдэй хангалтагүй хүдэлмэри тухай газетэнүүдэй редакцида арадай хиналтын органуудта, хэрэглэмжэ хангадаг министерствэдэ олон тоото гомдол, бэшэгүүд ороно. Эдэ предприятинуудай ажал хүдэлмэри һайжаруулхын тула хэмжээ ябуулгануудай абтадаг байбашье, гомдол үсөөрнэгүй. Энэ асуудалаар нэгэ жэшээ дурдая.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн Н. Ф. Чемезов байгша оной майн 20-до «Бурбыттехника» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ эбдэрһэн холодильнигаа заһуулхаар захил хэһэн байгаа. Захил хэһэнэйнгээ түлөө 2 түхэриг 60 мүнгэ түлэбэ. Майн 26-да холодильник заһабарилдаг мастер гэртэнь ерэжэ, холодильнигай газ гарашоо гэжэ тодорхойлбо. Тиигээд Ербановай нэрэмжэтэ үйлсөөр оршодог ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг Байшангай мастерскойдо хандахыень дурадхаа. Мастернууд холодильнигыень хаража үзөөд, конденсаторыень һэлгэхэ хэрэгтэй гэжэ элирүүлээ. Теэд конденсаторай үгы дээрэһээ холодильнигынь заһабарилгада абахаяа арсаа. Иимэ байдалда ороһон Чемезов холодильнигые заһабарилдаг танил мастерта хандаха баатай болобо. Нүхэрынь хаража үзөөд, хамаг юумэнь бүрин бүтэн, гансал копелярыень заһабарилха хэрэгтэй гэжэ элирүүлбэ. Удаань Н. Ф. Чемезов ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг Байшангай мастерскойдо хоёрдохёо хандаба. Заһабарилгынь түлөө уридшалан 9 түхэриг 64 мүнгэ түлэбэ.

Июниин 2-то Н. Ф. Чемезовэй квартирада мастер Перфильев ерэжэ, холодильнигайнь конденсатор, фильтр эбдэрээ гэхэ юм. Тиигэжэ тэдэнниень заһабарилһан болоод, 10 түхэриг 20 мүнгэ абаа. Теэд заһабарилһанай һүүлээр холодильнигай һайнаар хүдэлдэг болоһониинье мэдэгдэбэгүй. Дахин заһабарилга хэхэ баатай болоогдобо. Июлиин 9-дэ мастер Хажилаев ерэжэ, холодильнигайнь хажуугаар нэгэ хэды эрьелдээд, «һайнаар хүдэлнэ» гэжэ хэлээд ябашоо.

Удаань тус байшангай мастернууд үшөө дахин ерэжэ, холодильнигай конденсатор, фильтр гэхэ мэтые һэлгэхэдээ тэдэнээ һайнаар бүхэлбэгүй. Холодильник хүдэлгэхэдэ, тэдэнь айхабтараар һалганажа, туршэгэнэжэ, амар байхаар бэшэ болошоо. Тиихэдэнь лэ ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг тэрэл Байшангай мастерскойнуудай начальник А. М. Азаровта хандагдаа. Тиихэдэнь тэрэнь Чемезовтэ 2 шурэб, 4 гайка шэдэжэ үгөөд, «слесарна хүдэлмэри мэдэхэ хадаа бүхэлыш» гэжэ убайгүйгөөр хэлэбэ. Гадна холодильник заһабарилхадаа һэлгэгдэһэн конденсатор бусаажа үгыт гэжэ гүйхадань, тэрэнь үгы байба. Конденсатораа һөөргэнь абажа ядахадаа, Н. Ф. Чемезов «Бурбыттехника» нэгэдэлэй директор В. Б. Багатуевта хандаха баатай болоо һэн. Нүхэр Багатуев конденсаторыетнай олоожо, заатагүй бусаахабди гэжэ найдуулаа. Теэд мүнөөшье болотор конденсаторынь бусаагдаагүй байһаар.

Иигэжэ ажалша хүн хэдэн һарын туршада нэгэ холодильник заһахын тула хэды үнэтэ сагаа гээбэ гээшэб? Мүнөө хүдэлдэггүй холодильнигай заһабарилгада 24 түхэриг 55 мүнгэ гаргаа. Харин моральна хэр ехэ хохидолдо ороһыень хэн сэгнэхэб?

Ажалшадан ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министерство энэ асуудалаар ямар хэмжээ абаха байгаа гээшэб гэжэ хандахадамнай, нэгэ эхэнэр (нэрээ хэлээгүй) «иимэрхүү гомдолнууд олон байдаг» гээд бүдүүлигээр харюусаба. Иимэ ушарай болоходо, хэндэ хандажа, зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэй болоно гээшэб?

Д. КОЛМАКОВ.

Социалис оронуудаар

БОЛГАРИ. «БКП-гэй XI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» гэһэн уряа доро болгариин ажалшад хүдэлжэ байна. Совет лётчик-космонавт Шаталовай нэрэмжэтэ залуушуулай бригада халаанайнгаа даабари эрхим шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ. Тус бригада Софи хотын телефонно, телеграфна аппаратурын предприятида хүдэлдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Марии Александрова шэнэ түхеэрэлгэ туршажа байна.

БТА—ТАСС-ай фото.

ВЕНГРИ. Арадай ажахын алишье һалбарида эхэнэрнүүд эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Будапешт хотын мэдээжэ «Икарус» гэһэн автобусно заводто Анна Ласло хүдэлдэг. Шэнэ машинануудые зохёолгодо, туршалгада хабаадалсадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Икарус-270» гэһэн туршалгын автобусой дэргэдэ Анна Ласло.

МТИ—ТАСС-ай фото.

РУМЫНИ. Бухарест хотодохи Республикын байшангай талмай. ТАСС-ай фотохронико.

ХИТАДТАХИ ПОЛИТИЧЕСКЭ БАЙДАЛ УЛАМ ОРЁО БОЛОНО

Орон доторхи политическэ байдалай бүри орёо шанга боложо байһан тухай Хитадһаа гараһан мэдээсэлнүүд гэршэлнэ. Энэнь хадаа Мао Цзэ-дунай бэеын элүүрэй муудаһантай холбоотой юм.

«Үндэр наһатай болоһон, ажал хэрэгээрээ ехэ сүлөөгүй байдаг дээрэһээ» КПК-гай ЦК-гай шиидхэбэриин ёһоор, Мао түрүүлэгшэ саашадаа хариин гүрэнүүдэй айлшадтай уулзахагүй гэжэ Хитадай тусхай тушаалтай түлөөлэгшын мэдүүлгэ тэрэнэй бэеын муудаһан тухай һанамжые бүри батадхаба ха юм. Маотой уулзаха хүндэдэ хүртэһэн Пекинэй айлшадай хэлэһэнһээ уламжалан иимэ һанамжа бии болоһон байна. Бэеынь муудаһанай шэнжэ эли тодоор харагдана гэжэ нэгэн дуугаар тэдэ тэмдэглэһэн байха юм. Энээнһээ гадна, «Жэньминьжибао» газетэдэ толилогдоһон һүүлшын фото-зурагуудһаа Мао Цзэ-дунай толгойнь креслын түшэлгэ дээрэ миин лэ хэбтэхые элеэр хаража болохоор.

Хари гүрэнүүдэй айлшадтай Мао Цзэ-дунай уулзалгын ёһололдо онсо анхарал ходо хандуулагдадаг байһан юм гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Иимэ уулзалга бүхэниие «Маогой хараа бодолой» зүб байһан тухай шаг шууяа гаргахын тула, һүүлэй жэлнүүдэй туршада хэгдэжэ байгаа шэнэ шэнэ политическэ кампанинуудта маоистнуудые зоригжуулхын тула пропагандын арганууд болгон хэрэглэдэг байгаа.

Бодожо үзэхэдэ, эдэбхитэй ажал ябуулгаһаа Мао Цзэ-дунай холодохо баатай болоһон ябадал «соёлой хубисхалай» үндэһөөр засагта ороһон, тон шухала социально-экономическа асуудалнуудые шиидхэлгэдэ «зүүнэй» үзэл баримталдаг хүтэлбэрилэгшэд гэдэгүүдэй дунда сошордол үүсхэнэ. Дэн Сяопиниие бүхы тушаалнуудһаань гаргалга «Маогой хараа бодолдо» харшаар хандадаг ябадалые парти доторшье, кадрнуудай дундашье үгы хэжэ шадаагүй гээд тэдэнэр баһал һанаата болоно. Харин ороноо сэрэгэй замда түргөөр оруулха, дайнда бэлэдхэл хэхэ, хитадта сэрэгэй ёһо гурим хүсөөр тогтоохо зорилготой хараа бодол гүрэнэй хүгжэлтын эрилтэдэ зүришэхэ байһые ойлгохо ябадалан олон бололготой тэдэнэр хуушанайхяараа ушарха баатай болоно. Иигэжэ ойлгохо ябадал экономикотой сэхэ холбоотой партийна ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй дунда олошорно.

Үзэл сурталай талаар идхалга хэхэ, хэһээлтын ябуулга шангадхаха хэмжээнүүдэй хэдышье абтадаг һаа, үргэн олониитын дунда ажабайдалай ахир яндан хэмжээндэ дурагүйдэхэ ябадал улам ургана. Энэ талаар 50-яад онуудай хоёрдохи хахадтан сасуулхада, ямаршье, бүри зааханшье хубилалта болоогүй. Салин хүлһэн нэмэнэгүй, продуктаар болон үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангалгын нормо ахир бага зандаа байһаар, гэр байрын хэрэг һайжарнагүй.

Тиимэһээ 1975 оной январь һарада Бүгэдэхитадай Арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай сесси дээрэ Чжоу Энь-лайн зохёон табиһан, экономико, эрдэм наука болон өөрыгөө хамгаалгые шэнэдхэн һайжаруулха хараа бодолой Хитадта үргэн ехэ дэмжэлгээр угтагдаһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ. Өөһэдынгөө хараа бодолһоо сухариха гээшэ политическэ байдалда шухала ехэ хубилалтануудые ушаруулжа болохо, хизааргүй засагнай аюулд тохёолдуулжа магад гэжэ маоис бүлэгэйхид һайн ойлгоно. Нэгэтэ тиимэ хубилалта Хитадта болоо бэлэй. Хэнэйшье мэдэһээр, маоис «ехэ дабшалтын» хорото хохидолнуудые «гурим-шуулха» үедэ арадай ажахые хүтэлбэрилхэ социалис олохон онол аргануудта, түхэл маягуудта ороннинь бусажа ерэһэн байха юм. Тэдэнь өөрынгөө ашаг үрые хитадай түрүүшын түсэбтэ табан жэлнүүдэй үеэр харуулаа бэлэй. Эгээл энэ үедэ Мао Цзэ-дун, өөрынь хэлэһэнэй ёһоор, засагайнгаа олохон жолоонуудһаа холодуулагдаһан байгаа.

Шэнэдхэн һайжаруулгын түсэбүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдолго гансал Дэн Сяо-пин гаргана бэшэ, харин дунда, дээдэ шатын олон тоото кадрнууд гаргана гэжэ маоис бүлэгэйхид мүнөө онсолон тэмдэглэнэ. «Дэн Сяо-пинэй тушаалнуудһаа буулгагдаа хада, революцида эсэргүү үймөөнэй Тяньаньмэниин талмай дээрэ дарагдаа хада», мүнөө «хорото панал бодолнуудай» урдаһаа тэмсэхые тэрэ бүлэгэйхид уряална.

«Жэньминьжибаогай» бэшэһэнэй ёһоор, Мао Цзэ-дунай һүүлшын захяа заабаринууд хадаа «Революцида эсэргүү Дэн Сяо-пинэй ревизионис хараа бодолые гүнзэгыгөөр ба даамгайгаар шанга шүүмжэлэлдэ оруулха, мүн зүб тобшололнуудые шэнэлэн хараха гэпэн баруунай тала баримталагшадай тахалда эсэргүү агууехэ тэмсэлээ эсэстэнь хүргэхэ» зорилготой.

Мао Цзэ-дунай баталан хэлэһэнэй ёһоор, «түрэ засаг бариһан, капиталис замаар ябажа байһан» «буржуазиин түлөөлэгшэд» Хитадай компартиин зэргэдэ мүнөө болотороо ябуулга хэһээр зандаа. «Соелой хубисхалай» жэлнүүдтэ хохидолдо ороһон, һүүлээрнь гэмээ сагааруулһан хүдэлмэришэдые эдэ «каппутистнуудай» тоодо нэн түрүүн тэрэ оруулна. Тэдэнниие «бусажа ерэгшэдэй дружина» гэжэ нэрлэдэг юм. Оронойнгоо мүнөөнэй байдалаар сэдьхэлээ ханаагүйгөө харуулһан хүн бүхэндэ «каппутист» гэһэн нэрэ зүүлгэжэ болохо юм байна.

Парти дотор, кадрнуудай дунда шэнэ сэбэрлэлгэнүүдые хэхэ ехэ түсэбүүдые Мао Цзэ-дунай сэхэ хабаадалгагүйгөөр бэелүүлжэ шадаха гү гэһэн асуудал дэлхэйн хэблэлдэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэнэ. Хари гүрэнүүдэй айлшадтай уулзалгануудһаа арсаһаниинь, тэрэшэлэн олоной дунда харагдахаяа болиһониинь гансал бэеынь элүүрэй муудаһанһаа бэшэ, харин өөрынгөө хараа бодолые үшөөл олон жэлдэ барижа байхаар хэмжээнүүдые тодорхойлон бэлдэлгэтэй холбоотой ха гэжэ байжа тухайлһан үгэнүүд гарана.

Пекинэй хүтэлбэридэ «зүүнэй» үзэл баримталагшадай «прагматистнуудай» хоорондохи тэмсэлэй заатагүй орёо шанга болохо тухай олохон политическэ шэнжэлэгшэд һанамжаяа хэлэнэд. «Мао Цзэ-дунай зонхилолгын дүүрэжэ байха үедэ радикалнууд засаг түрын түлөө шэнэ тэмсэлдэ, тэрэнь зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхэ аюултай байжа магадшье һаань, бэлдэнэ гэһэн һанамжа гарана», — гээд «Ньюсуик» гэдэг американ журнал тэмдэглэнэ.

Хитадтахи хэрэгүүд ямар шэглэлтэйгээр саашадаа дэлгэрхэб гэжэ уданшьегүй эли тодоор ойрын саг харуулха бэзэ.

В. ВАСИЛЬЕВ.
(АПН).

ҺҮҮЛШЫН ТҮҮДЭГ

Унтаржа байһан түүдэгэй сэнхир ошохонууд үдэшын харанхыда дүлэтэн, тойроод һуупан үхибүүдэй нюдэндэ гэрэлтэн наадана. «Рассвет» лагериин 2-дохи отрядай эдиршүүл Сэрэгэй ба Далайн Сэрэгэй Флодто зорюулагдаһан хөөрэлдөө эмхидхээ. Тус лагериин начальник П. К. Тарабукин эндэ хабаадалсажа, хараһан, үзэһэн түүхэтэ газарнууд, байлдаанууд тухай һонирхолтойгоор хөөрөө. Удаань һүбэлгэн ухаансар үхибүүд хоёр команда боложо хубаараад, бэе бэедээ асуудалнуудые хаялсажа, мэдэсэ шадабарияа һайса шалгалсаа. Ингэжэ үхибүүд Эхэ ороноо инаг дуратайгаар, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда баатаршалга гаргаһан В. Талалихинай, Гастеллын ажабайдал, алдар габьяа тухай дурдалганууд багашуулай отрядуудта уншагдаа. Мүн номдо дуратанишуулай слет үнгэргэгдэжэ, отряд бүхэн шэлэжэ абаһан дуратай ном тухайгаа хөөрөө.

Спортивна хэмжээ ябуулганууд лагериин ажабайдалые бүришье хүхюу зугаатай болгоно. Августын 22-ой үдэр элүүр энхын үдэр гэжэ соносхогдоо һэн. Тиихэдэ элдэб янзын мүрысөөнүүдтэ хабаадаһан үхибүүдэй шаг шууяан халташье замхаагүй. Элүүр энхые хамгаалгые һайжаруулха, энэ хэрэгтэ олониитые хабаадуулха гэһэн гаршаг доро ханын газетэ гаргагдаһан, улаан булан шэмэглэгдэпэн байна.

Пионерскэ таһалга соонь дружинын гэшүүдэй бэшэһэн тэмдэглэлнүүд, альбомууд бии. Нэгэ планшет абажа харахадамнай:

«Байгалһаа Амар
хүрэтэр
Бата бэхи харгы зам
Барихамнай лабтай даа!
Бар ехэ тайгые
Баһархан доһолгохомнай
лабтай даа! —

гэжэ гоёор бэшээтэй. Энэ планшет Уояанай дунда һургуулиһаа тус лагерьта амархаяа ерэһэн хоёр басагад Л. Котельчук, С. Петухова гэгшэд бүтээгээ. Тэдэнэр XX зуун жэлэй агуу барилга дээрэ бусалжа байһан ажал хэрэгүүд, хүнүүд тухай, һургуули тухайгаа хөөрэжэ, эдиршүүлые ехэтэ һонирхуулаа.

— Бидэ һургуулияа дүүргээд, БАМ-ай эгээл шухала трассада хүдэлхөөр заатагүй зоринобди. Тингэжэ шиидээбди,— гэжэ бүлэг хүбүүд, басагад аха нүхэдтөө мэдүүлээ.

Лагериин бүхы гэшүүд уласхоорондын ажабайдалаар һонирходог, газетэ, журналнуудые үдэр бүри хаража байдаг юм. «Хилын саанахи эхин һургуулиин һурагшадай организацинууд гэһэн темээр хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө бэлэй.

Партиин XXV съездэдэ зорюулагдажа, Артектэ болоһон пионернүүдэй Бүхэсоюзна VII следой хүдэлмэриин ябасые пионернүүд ехэл анхаралтайгаар адаглаа, мүн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ тус следой делегадуудай эльгээһэн бэшэг һонирхон уншаа, халуунаар дэмжэлсээ.

Ингэһээр зунай һүүлшын һара дүүрэжэ, һуралсалай шэнэ жэл эхилхэнь. Нарһан тужын сэлгеэ һайхан агаарта ханхинадаг багашуулай хонгёо задарюун абяанууд нүгөөдэ зун болотор замхахань. Үхибүүд сэдьхэл дүүрэн, хүсэн түгэс һуралсалдаа орожо, турэл боложо дадашаһан лагерь тухайгаа, хүмүүжүүлэгшэ, вожатанар тухайгаа багшанартаа, нүхэдтөө дуулгахань гээшэл даа!

Г. БАЗАРЖАПОВА.
Загарайн аймаг.

Чилиин сэрэгэй-фашис хунтые эрид буруушааһан олоной хабаадалгатай демонстрацинууд Нью-Йорк, Бостон болон Америкын бусад хотонуудта болоо. «Луис Корваланда эрхэ сүлөө олгохо!», «Пиночедэй хаалтануудта, тамалан зобоолгые усадхаха» гэһэн эрилтэнүүдые демонстрацида хабаадагшад табяа.

ТАСС-ай фотохронико.

СПОРТ

▽ ДЭЛХЭЙН таба дугаар чемпион, спортын габьяата мастер Али Алиевай нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө дүрэ буляалдалгын барилдаагаар уласхоорондын мүрысөөн байгша оной сентябрь һарын эхеэр Махачкала хотодо үнгэргэгдэхэнь.

Найман социалис ороной хүдөөгэй барилдаашад мүрысөөндэ хабаадахаар хүлеэгдэнэ.

Хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда СССР-эй чемпионууд, спортын мастернууд Геннадий Махутов, Илья Гармаев, Буряадай багшанарай институт дүүргэһэн Бато Дашинамжилов, Баяр Цыренгармаев оронойнгоо суута барилдаашанай нэрэмжэтэ шанда хүртэхэ ехэ наадanda хабаадахаар уригдаад, һорилго бэлэдхэл хэжэ байна.

▽ ЗАЛУУШУУЛАЙ дунда һур харбалгаар «Спартак» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяшаг Могилёв хотодо болобо.

Улаан-Үдын 29-дэхи аптекын хүдэлмэрилэгшэ Юлия Мельникова, Баргажанай аймагай Уланай дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Костя Эрдынеев гэгшэд «Спартагай» Түбэй соведэй чемпионуудай нэрэ солодо хүртэһэн байха юм. Манай үнинэй харбагша, спортын мастер Дашанима Эрдынеев энэ талаар ехэ габьяатай.

Ю. Мельникова СССР-эй спортын мастерай нормо дүүргээ.

Иимэ ехэ амжалта туйлаһан Ю. Мельникова, К. Эрдынеев «Спартак» бүлгэмэй Түбэй соведэй залуушуулай суглуулагдамал командада оруулагдажа, сентябриин 3—6-да Кишиневто болохо ВЦСПС-эй чемпионадта хабаадахань.

▽ МЭРГЭН БУУДАЛГААР «Урожай» бүлгэмэй Түбэй соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Москва хотодо үнгэргэгдөө. 24 команда энээндэ хабаадаһан байна.

М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй багша, спортын хүндэтэ мастер Петр Николаев түрүүтэй манай команда илангаяа амжалтатай һайнаар мүрысэжэ, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Зэдын аймагай «Заречный» совхозой тракторист Алексей Гаськов, республикын статистическэ управлениин хүдэлмэрилэгшэ Майя Мадасон, технологическа институдай студентнэр Татьяна Николаева, Олег Перелыгин энэ илалтада ехэ хубитаяа оруулаа гээд тэмдэглэлтэй.

▽ ЭДИРШҮҮЛЭЙ дунда классическа барилдаагаар «Динамо» бүлгэмэй Россин соведэй мүрысөөн Свердловскдо нээгдэхэнь.

Улаан-Үдын лесотехническэ техникумдэ һурадаг Цыден Мункуев, Павел Раковский, технологическа институдай студент Геннадий Трофимов республикынгаа нэрэ хүндые хамгаалхаар тиишэ ошобо.

▽ ДҮРЭ БУЛЯАЛДАЛГЫН барилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн сентябриин 2-то Якутскда эхилхэ юм.

Үнгэрһэн жэлдэ манай республикын 7 барилдаашан зоно соогоо илажа, командаараа чемпионууд болоо һэн.

СССР-эй спортын мастернууд: Бато Дашинамжилов, Гармажаб Цыренов, Баяр Цыренгармаев, Геннадий Махутов, Илья Гармаев, спортын мастерта кандидадууд Владимир Гулгенов, Владимир Миронов (бултадаа «Урожайһаа»), уласхоорондын классай спортын мастер Олег Алексеев, спортын мастернууд Владимир Балданов, Владимир Вострецов (гурбуулан «Буревестнигһээ») үндэр нэрэ зэргэеэ хамгаалхын тула һорилго бэлэдхэл хэжэ байнхай.

Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ, СССР-эй спортын мастер Валерий Иванов эдэниие ехэ наадanda бэлдэнэ.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

ҮНИНЭЙ ХҮЛЕЭГДЭҺЭН ИЛАЛТА

Футбол

«Сэлэнгэ» — В. Титов, А. Кизеев, А. Русяев, А. Задерей, В. Плюснин, Ю. Кокорин, С. Кокорин, С. Чупров, М. Пастухов, В. Михнов, В. Пугач (С. Занграев 86);

«Звезда» — В. Колчаков, Ф. Бондарев, В. Махов (В. Еремин, 46), В. Королёв, В. Гузеев, С. Брылко, Н. Буторин, (К. Арсеньев, 56), С. Духовников, А. Бурмистров, Ю. Зуйков, Ю. Евдокимович;

Мүрысөөнэй судья: В. Макаров (Хабаровск).

Хэнэйшье мэдэһээр, «Сэлэнгэ» командын футболистнууд нааданай түрүүшын хахадта гэхэ гү, али байгша оной июниин гурбанда Эрхүүгэй «Звезда» командада айлшалхадаа, эдэнэртээ 8:3 тоотойгоор шүүгдээ һэн гэжэ уншагшадтаа һануулая.

Айлшад нааданай эхилэн сасуу дахинаа илажа гараха һэдэлгэтэйгээр талмайн хоёр захаар добтолжо оробо. Эндэ «Сэлэнгын» хамгаалагшад ерэһэн бүмбэгэ абамсаараа, тэрэнээ гэдэргэнь — добтологшодтоо үгэжэ, манай футболистнууд һайн добтолго эмхидхэжэ, айлшадаа яһала тугшаруулаа даа. Тиин нааданай түрүүшын минутаһаа гэхээр бүмбэгэ абаһан «Сэлэнгын» футболистнууд айлшадта буляалгангүй добтолжо мэдэнэ. Добтологшод Михнов, Пугач, Пастухов гэгшэдэй сохиһон бүмбэгэ айлшадай вратарь абаад лэ гэдэргэнь шэдэнэ.

Ээлжээтэ нэгэ тиимэ добтолгын болоходо айлшадай вратарь «абабаб» гэжэ хашхараад урагшаа һүрэхэдөө, шангаар сохигдоһон бүмбэгэ барижа шадабагүй. Гэдэргээ һүрэһэн энэ бүмбэгые манай Михаил Пастухов оншолон сохижо, түрүүшын тоо нээг дэбэ. Амжалта туйлаһан «Сэлэнгын» футболистнууд урмашажа, хурдан солбоноор гүйлдэжэ, шэнэ шэнэ добтолгодо ороно. Футболой наадanda дуратайшуул «Сэлэнгэ» командынгаа ингэжэ добтолхые үнинэй хүлеэһэн юм.

Уулзалгын нэгэдэхи хахадай дүүрэтэр «Сэлэнгэ» командын футболистнууд айлшадай ворота тээшэ хэдэн удаа углууһаа бүмбэгэ сохижо байгаад добтолжо ороходоо, сугларагшадай зүгһөө һаншаал магтаалда хүртэнэ. Манай футболистнууд нааданай түрүүшын хахадай дүүрэхэ багта һайн добтолго эмхидхэ эмхидхэһээр айлшадай воротада хүрэжэ ерэбэшье, тоо нээжэ шадаагүй.

Нааданай хоёрдохи хахадай эхилэмсээр манай футболистнууд баһал һайн добтолго эмхидхэжэ ороходоо, айлшадайнгаа бүхы футболистнуудые яһала мэгдэхээнэ. Тиин нааданай эхилһээр зургаан минутын үнгэржэ ябахада айлшадай хамгаалагшад ворота тээшээ углууһаа бүмбэгэ сохюулха болоно. Сергей Кокорин айлшадай воротаһаа тээ наада сахаарнь дээгүүр бүмбэгэ сохижо, Михаил Пастухов тэрэнииень унан һагад толгойгоороо залажархёо. Уулзалгын дүүрэтэр үшөө нэгэ бүмбэгэ айлшадай ворота руу оруулагдажа, стадиондо сугларагшад бүришье хүхюутэй болошобо. Энээгээр наадан дүүрэжэ, тээсгэнэй 8:3 тоотойгоор шүүгдэһэн харюугаа «Сэлэнгын» футболистнууд абажа шадаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Эндэ командын гол добтологшо Михаил Пастухов тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй ха. Залуу энэ добтологшо үнгэргэгдөөд ябаһан хорин хоёр наадanda аяар 17 бүмбэгэ сохижо оруулхадаа, зоно соогоо эрхим добтологшо болобо ха юм. Тинхэдээ нэгэ наадanda гурбан бүмбэгэ сохижо оруулха гээшэмнай гайтай даа! Зүгөөр эндэ «Сэлэнгэ» командын бусад добтологшод Валерий Михнов, Виктор Пугач, полузащитнигууд Сергей Кокорин, Сергей Чупров гэгшэд Михаилай бүмбэгэ сохижо оруулхадань һайн дамжуулга хэжэ туһалалсаа бшуу. Сэхыень хэлэхэдэ, эбтэй эетэйгээр наадахада, амжалта, илалта туйлагдадаг шуу.

Удаадахи наадан августын 29-дэ үнгэргэгдэхэ. Айлшаар манайда Ижевскын «Зенит» команда ерэхэнь.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Номин тунгалаг Байгалай эрьедэ.

„БУРЯАД ОРОН-76" ФОТОКОНКУРС

Хүбшэ тайгын хүбөөдэ
Хүгшэн нарһан һаглайна
Сагдуул һөөгүүд тэрэниие
Сахариглажа тойроно.
Орьёл тэнгэриин үүлые
Оройгоороо түлхад лэ.
Олон хүбүүдээ дахуулһан
Омог эсэгэ мэтэл даа.

Ф. СОРОКИНОЙ
фотонууд.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БЕРЛИН

Стокгольмын уряае дэмжэнэ

ТАСС

Германиин Демократическа Республикын хоёр миллионһоо үлүү эрхэтэд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмын шэнэ уряа доро гараа табиба. Мүнөө промышленна предприятинуудта, эмхи зургаануудта, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудта суглаанууд боложо, эб найрамдалта энэ үүсхэлые дэмжэн, гараа табина.

Стокгольмын шэнэ уряае дэмжэлгэ бүгэдэ арадай шэнжэтэй болонхой. Советскэ Союз түрүүтэй социалис оронууд эб найрамдалай, шахардуу байдал һулаpуулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураахын түлөө тэмсэлдэ шиидхэхы хубитаяа оруулна.

ГДР-эй Эб найрамдалай Соведэй президиумэй гэшүүн В. Эртер журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө, энэ уряа эб найрамдалай, амгалан байдалай хэрэгтэ шухала удха шанартай гэжэ тэмдэглэбэ.

БОГОТО

Харилсаагаа улам һайжаруулха

ТАСС

Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй харилсаа холбоогоо амжалтатайгаар хүгжөөхэ аргатай байһыень Советскэ Союзай ба Колумбиин хоорондохи харилсаан элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Колумбиин парламентын депутат Луис Вильяр Борда ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһые тэмдэглэхэдээ, холбоо барисаамнай саашадаа хүгжөөгдэхэ аргатай гээд тэрэ хэлэбэ.

Эрдэм наукын ба соёл культурын асуудалнуудаар манай гүрэнүүд хоорондоо холбоо барисаатай болоһон байна гэжэ Л. Вильяр Борда үргэлжэлүүлбэ. Колумбиин хүбүүд, басагад олон жэл соо Советскэ Союзай дээдэ һургуулинуудта һуража, оронойнгоо хүгжэжэ байгаа экономикодо шухала хэрэгтэй мэргэжэлнүүдые шудална.

Дэлхэйн бүхы оронуудтай хани ёһоной харилсаагаа хүгжөөн бэхижүүлхын тула Советскэ Союзай бэелүүлдэг эб найрамдалта гадаадын политикада Л. Вильяр Борда үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

ВАРШАВА

Эб найрамдалай, хани барисаанай хэлэн

ТАСС

Ород хэлэ ба литературын багшанарай уласхоорондын гурбадахи конгресс Варшавын соёлой болон эрдэм наукын ордон соо хүдэлмэрилжэ байна. 50 оронһоо ерэһэн 2.000 делегат, тэрэ тоодо Советскэ Союзай делегаци конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадана.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уласхоорондын энэ хуралдаанда хабаадагшадта эльгээһэн амаршалгые Совет делегациин толгойлогшо Н. Н. Софинскиин конгресс дээрэ уншахадань, сугларагшад нэрьемэ, удаан альга ташалгаар угтаба.

Ород хэлэ шудалалгын научна үндэһэ һуури ба тэрэниие заалгын арга онолнууд, ород ба поляк хэлэнүүдэй эртэ урда сагһаа хойшо холбоотой байһан асуудалнууд конгрессэй зүблэхэ зүйлдэ табигдана. Ород хэлэ заадаг багшанарай Варшавада болоһон уулзалга дээрэ 713 элидхэл уншагдаха.

Мүнөө үедэ дэлхэйн 90 орондо ород хэлэ шудална гэжэ ПОРП-ын ЦК-ай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-ын ЦК-гай секретарь Я. Шидляк конгрессэй делегадуудай урда үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Ород хэлэн дээрэ газетэ ба журналнуудые хэблэлгэ, телевидени ба радиогоор дамжуулгануудые хэлгэ жэлһээ жэлдэ ургана. Ород хэлэнэй — агууехэ соёл культурын хэлэнэй уласхоорондын удха шанар мүнөө үедэ Советскэ Союзай бүхы дэлхэйдэ ямар үүргэ дүүргэдэг байһаар, тэрэнэй залан сэхэ, эб найрамдалта политикаар тодорхойлогдоно. Элдэб асуудалнуудаар Советскэ Союзай туйлаһан амжалтанууд ород хэлэ, литература шудалхыень баадхана.

Луис КОРВАЛАНИИЕ сүлөөлүүлхэ!

ПРАГА. КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Чехословакиин Профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ К. Гофман Чилиин ажалшадай нэгэдэмэл профцентрэй гадаадын комитедэй эндэ ерээд байһан түлөөлэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэбэ.

Чилиин профсоюзуудай хүдэлмэри тухай, сэрэгэй-фашис хунтада эсэргүүгээр эдэнэй хэһэн тэмсэл тухай Чилиин нүхэд хөөрэжэ, Чилиин арадай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэжэ байһанайнь түлөө Чехословакиин ажалшадта баяр баясхалан хүргэбэ.

Мүнөө үедэ ЧССР-тэ митингнүүд, суглаанууд болоно. Чилидэхи хашалта хоригшалалтые болюулха, Чилиин Компартиин Генеральна секретарь Луис Корвалан болон политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэдэ хаагдаһан бусад хүнүүдые дары сүлөөлхэ эрилтэ эдээндэ хабаадагшад табина гээд К. Гофман тэмдэглээ.

БОНН. Ази, Африка ба Латиин Америкын арадуудтай һаналаа нэгэдэдэг Баруун Германиин комитет Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгын ябуулгые үргэдхэхэ уряатайгаар ороной олониитэдэ хандана, политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэ шоронгуудта хаагдагшадые сүлөөлхыень сэрэгэй-фашис хунтын урда эрилтэ табина.

КОПЕНГАГЕН. Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэлгын Даниин комитет мэдүүлгэ толилуулхадаа, Чилидэхи хашалта харшалалтануудые, хардалга гүрдэлгэнүүдые болюулха уряатайгаар хандаба.

ВАШИНГТОН

Туһалхаяа яарана

ТАСС

США-гай гүрэнэй секретарь Г. Киссинджер Урда Африкын Республикын расис захиргаанай толгойлогшо Форстертой шэнэ уулзалга һаяар түсэблэжэ байнхай гээд «Хүн түрэлтэниие аршалан абахын түлөө нэгэдэһэн арад» гэдэг эмхиин хүтэлбэрилэгшэ Дж. Джексон негр зоной бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта гүрэнэй секретарьтай уулзаһанайнгаа һүүлээр мэдээсэһэн байна. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, Форстертой һаяар уулзажа хөөрэлдэхэ байнаб гээд Г. Киссинджер мэдүүлээ. Гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ энэ мэдээсэлыень арсабагүй.

Африкын үндэһэн зониие хайра гамгүйгөөр газаашалан харшалжа байһыень дэлхэйн олониитын эрид буруушааһанһаа уламжалан, уласхоорондын оршон байдалда Форстерой засаг захиргаанай гансаардахада, Вашингтоной хүтэлбэрилэгшэд Преториидо туһа хүргэхые яараба бшуу.

УНШАГШ[АДАЙ] һонирхох[ые] байхат[а]

ОЛОН ХЭЛ[Э] ШУДАЛХАНЬ ХҮ[ЭР] ГҮ?

— Үгы бэзэ даа,— гэж[э] ...кэ металлургическа ко[мбинадай] түбэй лабораториин ... инженер В. Г. Седов ... —Энээнэй тула хэтэр[хэй] бэлиг шадабари хэрэ[гтэй] өөрынгөө дүй дүршэл[ые] ...жэ шадахаб

Виктор Григорьевич ...лида һуража ябахад[аа] ... хэлээр һонирхоо һэн. ... шудалхань хүшэр хү[н] ...гаа, гэбэшье Седов ... бүхэндэ шэнэ үгэнүү[д] ... тэртэ бэшэжэ, үсэд ... гээр сээжэлдэдэг бэ... хэтэеэ хамта толи ... оршуулганудые хэдэг ... Жэл үнгэрхэ бүри газет[э] ... журналнуудые уншаж[а] ... хөөрэлдэжэ шадаха ... Һургууляа дүүргээд, ... ришэн-элсктрик болохо ... нирхолоо орхингүй ... лүүлбэ. Француз б[а] ... хэлэнүүдые өөрөө ... тусхай номуудые ол... гаа. Мүнөө металлург ... Седов 13 хэлэн дээрэ ... шададаг болонхой.

БУСАЛЖА БА[ЙДАГ] НУУР

Энэ бишыхан нуур ... ска хахад аралдахи ... гэжэ хадын оройдо б... Бусад нуурнуудһаа ... юуб гэхэдэ, тэрэ ход[оо] ... салжа байдаг.

Уһан соохоо бурьял[жа] ... һан газ хөөһэтэн тэ... уһые бусалжа байһан ... харагдуулдаг байна. Ка[рабетк] ... хада Тамальдахи ол... сулкануудай нэгэниинь ... Тиихэдэ энэмнай юры[н] ... харин халуун шабар ... Карабеткэ хадаа ... вулкан гэжэ тоологдо[г] ... бэшье тэрэ үе үе болоод ... тухайдаа һануулжа ... юм. Энэ шадар ажаһуу[гшад] ... нүүд 8 жэлэй урда тэ... тэһэрэлгын болоһые һ... хеэ дуулажа, шэнэ ха... ган мүндэлэлгын гэрша... лоо һэн. Мүнөө тэрэ ... дэн километр холоһоо ... харагдажа байдаг. Үе ... лоод лэ энэ шадархи ... шобхо үндэр хадануу[д] ... жэ байдаг юм. Вулкан[һаа] ... һэрхэдэ гараһан шабар ... бэедэ һайн байһаараа с... хай. Хара далайн ... Анапа гэдэг мэдээжэ ... хүнүүдые эмшэлхэдээ, ... шабар хэрэглэдэг байна.

МАНТАН ТОМО ҺАРХЯАГ

Байгаалиие сахин ха[мгаалгын] ... республикын бүлгэмэй ... кэ областиин филиалай ... ставкын зал соо юрэ ... зүйл табигдаба. Энэнь ... тиметр үндэртэй, 35 сан[тиметр] ... диаметртэй, 2,5 килог[рамм] ... дээшэ шэгнүүртэй һарх[яаг] ... лоно.

Туйлай томо ехэ ... хяагай ороойдо 300 ... багахан мөөгэ урга... Винницэ хотодо ... И. Ф. Каминский ... гэжэ хүндэдэ тэрэниие ... һон байгаа.

Иимэ томо һархяаг ... ниикын байгаалида д... шуулай хоёрдохёо ... ниинь һонирхолтой. Т... хинь 1969 ондо... хотын ... лиг соо олдоо һэн.

ПАЛЕОЗОЙСКО ҮЕ[ЫН] САГАЙ ХҮҮРНҮҮД ОЛДО[О]

Манай ээрын ... VI—V зуун жэлнүүдэй ... зойско үе сагта ажаһууг[шад] ... нюусануудые элирхэйлэ[хэ] ... нирхолгой шэнэ ... Италиин Падуй хотын ... логическа музей нээгдэб... Станга гэжэ нютагта б... хэхэ үсэр 120 хүүр о... байгаа.

«Энэ хадаа өөрсэ ... юумэн болоно, — гэжэ ... хотодохи археологиин ... дай доцент, профессор ... Босио мэдүүлбэ. — Х... гэгдэһэн полководецой ... шарилтай урна болон ... ной араг яһан ... гэн cooһoo олдоо. ... малтахадань, сад ба ээд... дэһэн элдэб хэрэгсэлнү... гээнүүд, гоё һайхан ... куудтай бүһэнүүд, ... яшал ба субад эрдэнэ... дэйэн юумэнүүд олдоо.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партийна организацинуудта тоосоон ба һунгалта» — түрүү бэшэг. «Фермэнүүдтэ бардам хүрэхэ тэжээл» — суглуулбари. «Хонидые шахан таргалуулна» — В. Бадмаевай зураглал. Шэнэ һонин. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ.

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө. «Хүн зоной хүдэлмэри түсэблэгдэнэ». «Правда Бурятии» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр. «Совет орон: шэнэ һонин» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Маоизм империализмтай нэгэ зэргэдэ» — В. Ханташкеевэй статья. Уласхоорондын мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Манай айлшад. «Бэлигтэй уран зурааша» — Т Кочетовагай рецензи. Түймэр сарагшадай Бүхэсоюзна һайн дуранай нэгэдэлдэ зорюулагдаһан материалнуудай суглуулбари.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.20 — «Спортлото» наадалга. 10.30 — С. Залыгин. «Дабһатай жалга». 11.30 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 Забһарлалга. 12.20 — «Зураг бүхэндэ — наран». 12.35 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 13.20 — Үхибүүдтэ — фильм «Украли зебру». 14.30 — «Ой тайга соохи асари ехэ Усть-Илим» — баримтата фильм. 14.50 — «Спортлото» наадалга. 15.00 — «Наследники» (5-дахи сери). 16.20 — Ехэшүүлдэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд. 16.45 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 17.20 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 17.50 — Забһарлалга. 18.00 — «Время». 18.30 — «Наследники» (5-дахи сери). 19.50 — «Спортлото» наадалга.

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Арад зондо — элбэг эд бараа». 20.30 — телевизионно һонин. 20.50 — Концерт. 21.00 — «Түрэл тала дайда».

«Орбита». 21.45 — Классическа хүгжэмэй концерт. 22.10 — «Наследники» (5-хи сери). 23.30 — «Ой тайга соохи асари ехэ Усть-Илим». 23.50 — Забһарлалга. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.10 — Украинын телевидениин ба радиогой габьяата оркестрэй концерт. 19.45 — «Буряадай уран зураашадай мастерской соо».

«Орбита». 20.00 — «Уридшалан ябагшадай шэн габьяа» — телеочерк. 20.30 — «Үльгэр» — фильм-балет. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука».

Улаан-Үдэ. 21.45 — «Легкая жизнь» — уран һайханай фильм.

САГАЙ УЛАРИЛ

Нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудаар ойро зуурын бороо ороха. Секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр баруун хойноһоо һалхилха. Баргажан нютагаар, урда аймагуудаар 20—25 градус дулаан байха. Республикын бусад нютагуудаар, Улаан-Үдэ хотодо 23—25 градус дулаан байха.

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГ[ОЙ]» ДҮНГҮҮД

«Субботын спортлотогой» («... 5-ыень таахa») августын 21-дэ ... да үнгэргэгдэһэн хоёр тиражай ... дые Спортивна лотерейн главна ... лени согсолбо.

1-дэхи тираж: табан номер ... найнь түлөө — 1.529 түхэриг (... точка), дүрбэн номер тааһанайнь ... — 49 түхэриг (3.264 карточка), гурбан номер тааһ... түлөө 4 түхэриг түлэгдэхэ (58.475 карточка).

2-дохи тираж: табан номер тааһан хүнүүд — 5.0... хэриг (3 карточка), дүрбэн номер таагшад — 335, ... риг (744 карточка). гурбан номер тааһан хүнүүд ... хэриг абаха байна (33.209 карточка).

«Субботын спортлотогой» хоёр тиражай шүүбэри ... оной августын 31-һээ сентябриин 30 болотор түлэг...

(ТАСС).

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ.

Манай адрес, телефону[уд]

Индекс 670000, г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, те[лефоны:] редактора — 2-54-54, приемная — 2-54-93, зам. реда[ктора] — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретаря — 2-..., секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — ..., сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, пропа[ганды и] агитации — 2-56-32, промышленности и строитель[ства] — 2-61-35, советского строительства и быта — 2-69-58, [куль]туры и школ — 2-60-21, писем и селькоров — ..., информации — 2-34-05, общественная при[емная] — 2-56-62, машинное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04688. Заказ № ...